

Innerstaden 2:1 m.fl., Lund

Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2022—2023
Generellt tillstånd - Krafringen Energi AB
Henrik Bernro

Titel: Innerstaden 2:1 m.fl., Lund

Författare: Henrik Bernro

Kulturmiljörapport: 2024:9

Omslagsbild: Kopparstick över Lund, år 1585, av Frans Hogenberg. Ur Kulturens LB-arkiv, LB 532.

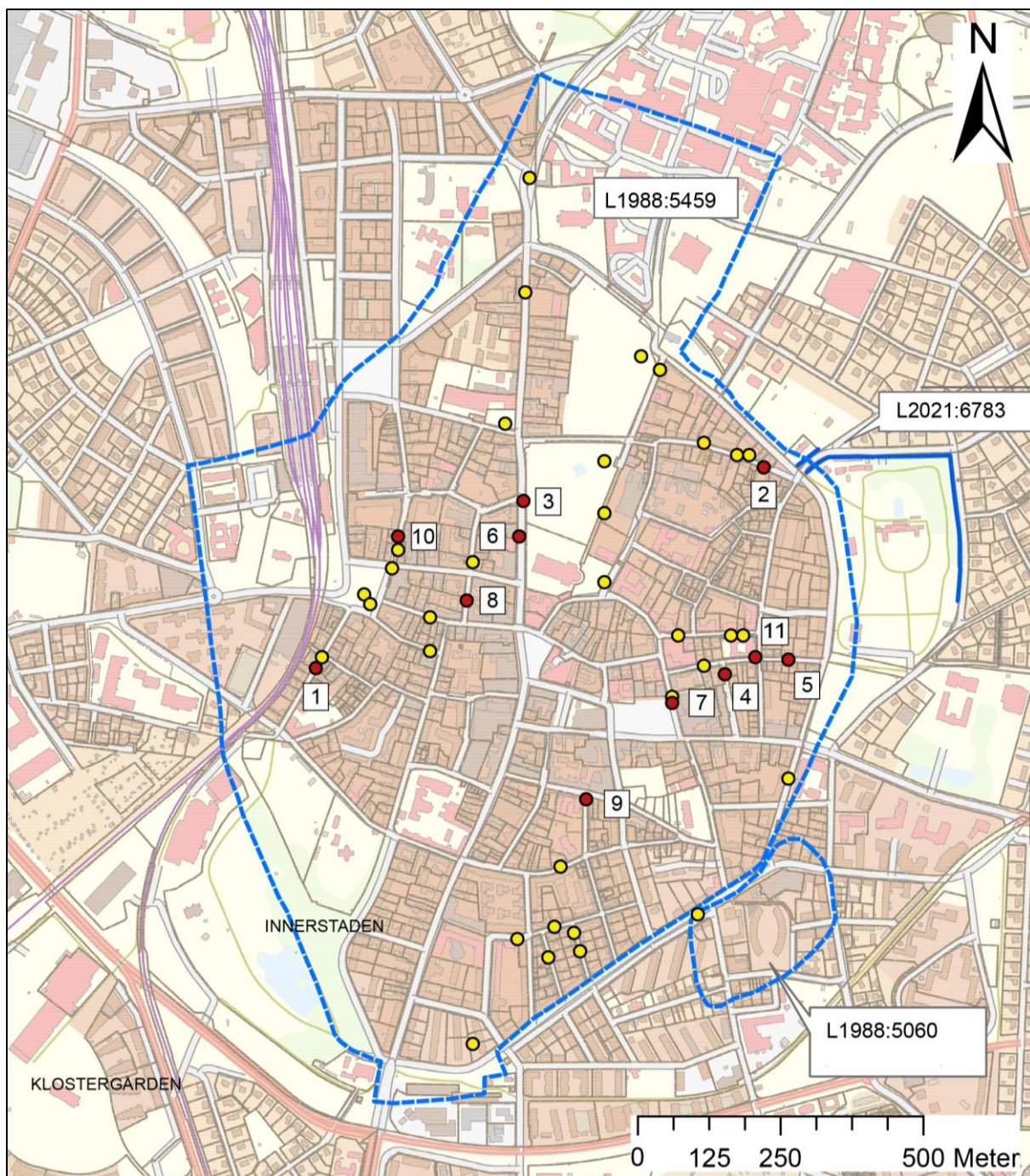
Upphovsrätt: Creative Commons licens CC BY.

Innehåll

Sammanfattning	1
Inledning	3
Genomförande och resultat	4
Nygatan/Sankt Måns 1	4
Tomegapsgatan 12.....	7
Kyrkogatan/Lundagård	8
Laboratoriegatan	9
Magle Lilla Kyrkogata	10
Kyrkogatan.....	14
Mårtenstorget.....	16
Stora Gråbrödersgatan 3.....	19
Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan	21
Bytaregatan 5	24
Slutsatser.....	26
Administrativa och tekniska uppgifter	27
Referenser	28
Bilagor.....	29
Bilaga 1, Plan- och sektionsritningar	
Bilaga 2, Fyndregister	
Bilaga 3, Makrofossilanalys	
Bilaga 4, ¹⁴ C-analys	

Sammanfattning

- Länsstyrelsen har tilldelat ett generellt tillstånd till Krafringen Energi AB för åren 2022–2023, gällande akuta fel och mindre markarbeten för fjärrvärme, fjärrkyla, gas, el, stadsnät och signalkabel, inom fastigheten Innerstaden 2:1 m.fl., Lunds kommun (Lst. dnr. 431-44543-2021, Kulturens projektnummer A_2021_0106).
- Enligt beslutets villkor skulle Krafringen samråda med Länsstyrelsen inför varje markarbete. Länsstyrelsen prövade vid varje samrådsbegäran huruvida arbetet rymdes under beslutets villkor och om en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning skulle genomföras.
- I samband med Krafringens markarbeten har Kulturen genomfört arkeologiska schaktningsövervakningar i syfte att dokumentera fornlämning L1988:5459/ RAÅ Lund 73:1. Under perioden januari år 2022 till december år 2023 inkom 46 samrådsbegäran inom ärendet. Enligt Länsstyrelsens beslut har Kulturen i Lund under tidsperioden utfört tio arkeologiska schaktningsövervakningar och en akut besiktning.
- I sex av de undersökta schakten påträffades medeltida kulturlager. I schaktet på Nygatan/Kv Sankt Måns och Magle Lilla Kyrkogata 22 dokumenterades äldre odlingslager. Vid en undersökning på Kyrkogatan framkom en syllstensrad och omdeponerade kulturlager. I ett schakt på Lilla Tvärgatan påträffades förmultnade rustbäddar och en stenläggning. Vid en schaktning på Stora Gråbrödersgatan kunde två äldre kulturlager med goda bevarandeförhållanden dokumenteras. I samband med en schaktning under en anmälningsplikt vid Magle Lilla Kyrkogata 12, framkom människoben tillhörandes en grav.
- De markarbeten som stått under antikvarisk bevakning har därmed bidragit till ökad kunskap om Lunds stads kulturlagerstatus samt omfattningen av tidigare utschaktning.

Figur 1. Lunds stad, fornlämning L1988:5459 med flera. Inom ärendet inkom 46 samrådsbegäran. De samråd som föll under anmälningsplikt markeras med gul cirkel. Uppdrag som markeras med röd cirkel har schaktningsövervakats eller besiktigats av Kulturens arkeologer. Visat mot bakgrund av fastighetskartan © Lantmäteriet.

- 1) Nygatan/Sankt Måns 1 2) Tomegapsgatan 12 3) Kyrkogatan/Lundagård 4) Laboratoriegatan
 5) Magle Lilla Kyrkogata 22 6) Kyrkogatan 7) Mårtenstorget 8) Stora Gråbrödersgatan 3
 9) Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan 10) Bytaregatan 5 11) Magle Lilla Kyrkogata 12

Inledning

Länsstyrelsen har tilldelat Krafringen Energi AB ett generellt tillstånd, för tidsperioden 2022–2023. Tillståndet innebar att Krafringen Energi AB fick utföra schaktningar i samband med akuta fel och mindre markningrepp i fornlämning L1988:5459. Fornlämningen är stadslager efter Lunds medeltida stad, i Lunds kommun. Tillståndet omfattade markningrepp rörande fjärrvärme, fjärrkyla, gas, el, stadsnät och signalkabel inom fastigheten Innerstaden 2:1 m.fl.

Enligt beslutets villkor skulle Krafringen i god tid samråda med Länsstyrelsen inför varje markarbete, en kopia på samrådet skulle skickas till Kulturen. Länsstyrelsen prövade därefter om huruvida arbetet rymdes inom beslutet. Länsstyrelsens beslut låg till grund för att avgöra om en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning skulle genomföras under markarbetets gång. Det generella ärendet betecknas enligt Länsstyrelsens diarienummer 431-44543-2021 och under Kulturens projektnummer A_2021_0106. Genomförda arkeologiska undersökningar har därefter fått unika projektnummer hos Kulturen (A_nr).

Under tillståndets period mellan 2022-01-01 och 2023-12-31 inkom totalt 46 samrådsbegäran. Kulturen i Lund har utfört elva undersökningar (figur 1). Av dem var tio schaktningsövervakningar, samt en akut besiktning av ett markningrepp under anmälningsplikt. Schakten har plan- och sektiondokumenterats, enligt kontextuell dokumentationsmetod. Kompletterande dokumentation har genomförts med fotografi.

I sex av de elva undersökta schakten har äldre kulturlager påträffats: Nygatan/Sankt Måns, Magle Lilla Kyrkogata 12, Magle Lilla Kyrkogata 22, Kyrkogatan, Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan, samt på Stora Gråbrödersgatan. Fyndmaterial har samlats in från fyra undersökningar: Nygatan/Sankt Måns 1, Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan, Stora Gråbrödersgatan 3, samt Magle Lilla Kyrkogata 22. Under fyra undersökningar framkom endast modernt utfyllnadsmaterial och bärlager. Även de schakt som utfördes inom tidigare markningrepp har bidragit till kunskapsinhämtningen rörande fornlämnings bevarandegrad, grundtopografi och utschaktningsgrad.

De arkeologiska undersökningarna och tillhörande dokumentation har utförts av ett flertal projektledare inom Kulturen. Nedan redovisas de iakttagelser och resultat som dokumenterats i samband med markarbeten inom det generella tillståndet. Om ingen källa anges i texten gällande fornlämningsmiljö, är information hämtad från Kulturens LA-arkiv.

Genomförande och resultat

Nygatan/Sankt Måns 1

Figur 2. Fotografi över Nygatan taget år 1923. Gatan och dess närliggande bebyggelse har i stor utsträckning bibehållit 1800-talskaraktär. Fotografi taget från sydväst. Kulturens LB-arkiv, L 2202.14.

Fornlämningsmiljö

Kvarteret Sankt Måns och Nygatan är belägna i den sydvästra delen av området för Lunds medeltida stad. Nygatan anlades år 1862 som en ny förbindelse mellan Stora Fiskaregatan och Stålbrogatan/Västergatan (Bevaringskommittén 1981:154, figur 2). Området var från medeltiden och fram till 1800-talet periferier gärdesmark intill den västra stadsvallen. Kvarteret Sankt Måns har fått sitt namn efter Sankt Måns kyrka som troligen var belägen direkt söder om området. Kyrkan, som först omnämns i skrift år 1304, revs under reformationen och har inte identifierats arkeologiskt (Blomqvist 1951:226, Gardelin 2015:108). Tidigare arkeologiska iakttagelser tyder på att bebyggelsen i kvarteret Sankt Måns varit mycket begränsad under medeltiden (Andrén 1984:104). Även Andreas karta från år 1669 och Caspar Magnus Espmans karta från år 1783 talar för att denna del av staden varit glest bebyggd (André & Högstedt 1990:33). Enligt uppgifter från tidigare undersökningar skall moränleran i kvarteret ligga på ett varierande djup mellan 0,80–1,50 meter (Gardelin 2008:7). Under tidigare utgrävningar av Nygatan har flera odlingslager påträffats som var mycket nedbrutna till karaktären (Gardelin 2008:91).

Figur 3. Aktuella schakt inom kvarteret Sankt Måns och Nygatan, visat mot Kulturens arkeologiska generalkarta och fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021-19, Kulturens projektnr. A_2022_0010

I samband med schaktning för anslutning av fjärrvärme i Nygatan/fastigheten Sankt Måns 1, genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning. Två schakt grävdes: schakt 1 på innergården till fastigheten Sankt Måns 1 och schakt 2 inom området för Nygatan (figur 3). Sammantaget hade schakten en längd av 15 meter.

Vid grävningen av schakt 1 användes grävsug. Ledningen skulle förläggas i närhet av ett magnolieträd och grävsugen användes för att minimera skador på trädets rötter (figur 4). Schaktdjupet sträckte sig till 0,55 meter. Under trädgårdens markstenar och matjord, framkom ett äldre mörkbrunt kulturlager i schaktet. Lagret var matjordslignande i sin karaktär, med innehåll av sand och inslag av enstaka beigea lerfläckar. Fläckarna var troligen moräninblandning, vilket kan tyda på att en nedgrävning i morän företagits inom området. Lagret innehöll även rötter, röda och gula tegelfragment, fajanskeramik, yngre rödgodskeramik, djurbensfragment och enstaka träkolsfragment. Områdets sena bebyggelsehistoria, och de gula tegelfragmenten tyder på att kulturlagret tillkommit under 1800-talets senare hälft, eller början av 1900-talet.

I schaktets östra del, mot fastighetens byggnad, fanns omrörda massor och ett rör påträffades vid 0,50 meters djup. I schaktets västra del, mot fastighetsgränsen, var schaktdjupet omkring 0,65 meter. På samma djup framkom ett intakt äldre kulturlager. Kulturlagret tolkades vara trädgårds- eller odlingsjord. Ingen morän påträffades i schaktet.

Figur 4. Översiktsbild på innergården av fastigheten Sankt Måns 1. Fotografi taget från sydväst.

Schakt 2 grävdes med maskin och löpte i öst-västlig riktning genom Nygatan. Schaktet var placerat mot fastigheten Sankt Måns 1, och var T-format med ett djup som varierade mellan 0,70–2,00 meter. Vid grävarbetet i trottoaren framkom kablage och rör vid ett djup av 0,25 meter, varpå den delen av schaktet handgrävdes. Under marksten och moderna bärlager framkom kulturpåverkad jord med inslag av röda tegelfragment ned till 0,70 meters djup. Kulturlagret tolkades vara en äldre nivellering som lagts ut i samband med Nygatans anläggande.

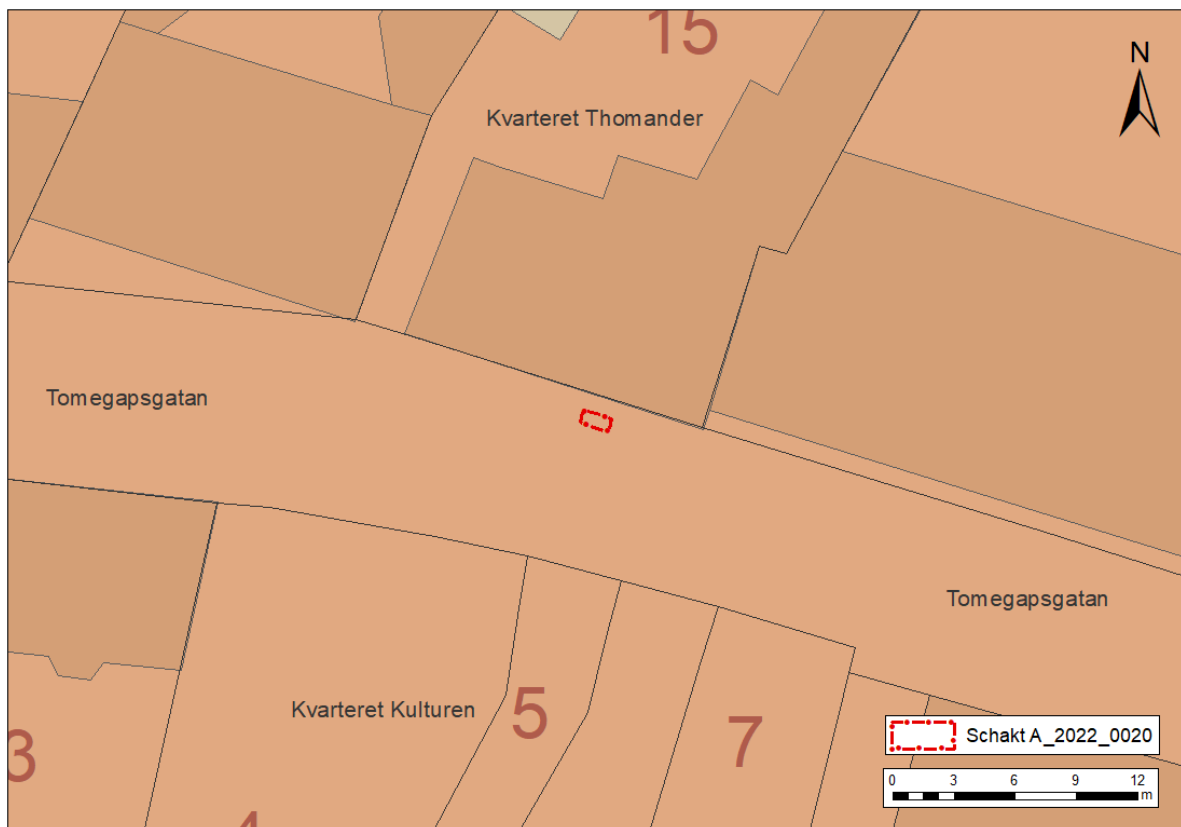
I gatans centrala del grävdes schaktet till 1,00 meters djup. Det påträffades främst bärlager och fyllnadsmassor bestående av gul lucker sand. Inom en mindre yta vid trottoarens kant framkom mörkbrun kulturpåverkad jord på 0,35 meters djup. Lagret innehöll inslag av röda tegelfragment. Därunder, vid 0,50 meters djup, påträffades mörk brungrå, kompakt, fuktig, lerig kulturjord med inslag av beigea fläckar, småsten och flinta. Det tolkades vara ett äldre odlingslager som har tillkommit innan Nygatan anlades år 1862. Vid 0,65 meters djup dokumenterades en äldre markhorisont. Det äldre marklagret innehöll beigebrun lera med inblandade moränfläckar. Därunder, vid 0,80 meters djup påträffades morän. Vidare västerut i schaktet framkom endast fyllnadsmassor av gul sand framkom ned till 1–2 meters djup.

Tidsperiod: 2022-05-03 – 2022-05-04
Fälttimmar: 5 h
Fältarkeolog: Imelda Bakunic Fridén
Yta: 14 m²
Volym: 19 m³
Digitala fotografier: 12
Ritningar: -
Fynd: KM99207:1

Tomegapsgatan 12

Fornlämningsmiljö

Tomegapsgatan ligger i den nordöstra delen av Lunds medeltida stad. Gatan ingick i Lunds medeltida gatunät och löper mellan kvarteret Thomander i norr och kvarteret Kulturen i söder. Under medeltiden stod Sankt Pauls kyrka vid gatans västra del. Från den löpte gatan österut till Tomegapet, den nordöstra öppningen i Lunds vall och vallgrav. De medeltida tomterna längst med gatan utgjordes av hagar och gårdar, men där finns även dokumenterade vikarieresidens (Andrén 1984:71). Tidigare undersökningar i området har visat på en kulturlagermäktighet upp till 1,50–2,00 meter (Guldåker 2020, Boström 2023). En knuttimrad brunn har dokumenterats på fastigheten Thomander 15 direkt norr om aktuellt undersökningsområde (Kulturens LA-arkiv).

Figur 5. Aktuellt schakt på Tomegapsgatan markerat i rött, visat mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021-25, Kulturens projektnr. A_2022_0020

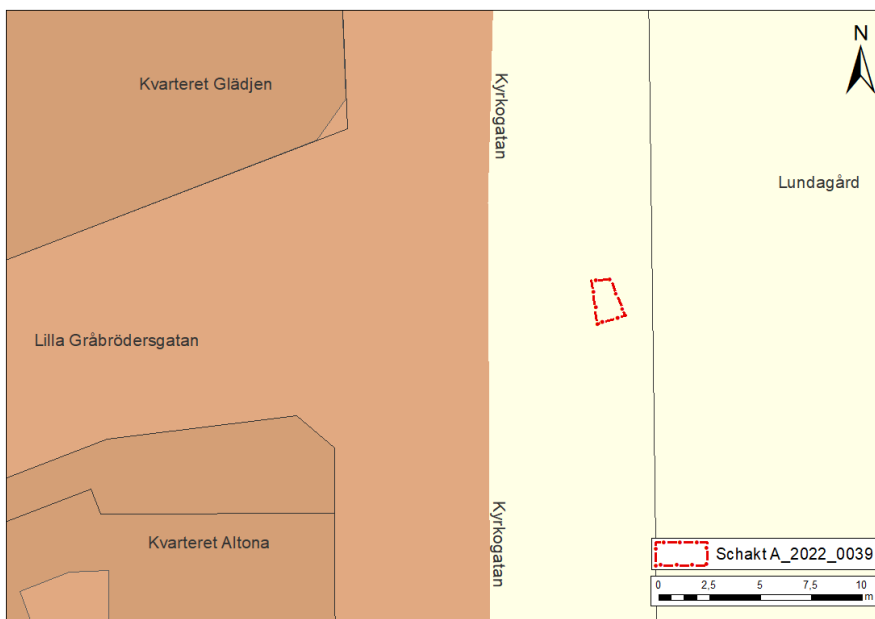
I samband med att Krafringen Energi AB utförde schaktning i Tomegapsgatan för att koppla fiberkablar till nybyggnation på fastigheten Kulturen 4, utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning (figur 5). Ett schakt som omfattade 1,50x0,50 meter, med ett djup på 0,50 meter, handgrävdes i ett tidigare utschaktat område. I schaktet framkom endast moderna fyllnadsmassor.

Tidsperiod: 2022-05-20
Fälttimmar: 1 h
Fältarkeolog: Krister Kåm Tayanin
Yta: 0,75 m²
Volym: 0,50 m³
Digitala fotografier: -
Ritningar: 1 Planritning skala 1:100.
Fynd: -

Kyrkogatan/Lundagård

Fornlämningsmiljö

Lundagård är centralt beläget i området för Lunds medeltida stad och avgränsas av domkyrkan i söder, Sandgatan i öster, Universitetsplatsen i norr och Kyrkogatan i väst. Ursprungligen var "Lundagård" namnet på ärkebiskopens residens, som under medeltiden låg på platsen (Bevaringskommittén 1983:89). Den berörda delen av Kyrkogatan utgjorde från 1200-talet fram till år 1702 av Sankt Nikolaus kyrkogård (Blomqvist 1951:210). I samband med tidigare markarbeten i området har också ett flertal gravar påträffats (Gardelin 2015:112). Sankt Nicolaus kyrka var fram till reformationen belägen i kvarteret Altonas nordöstra del. Kyrkan, och dess kyrkogård har tidigare dokumenterats i Kyrkogatan.

Figur 6. Aktuellt schakt på Kyrkogatan/Lundagård markerat i rött, visat mot fastighetskartan
© Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. dnr. 431-44543-2021-33, Kulturens projektnr. A_2022_0039

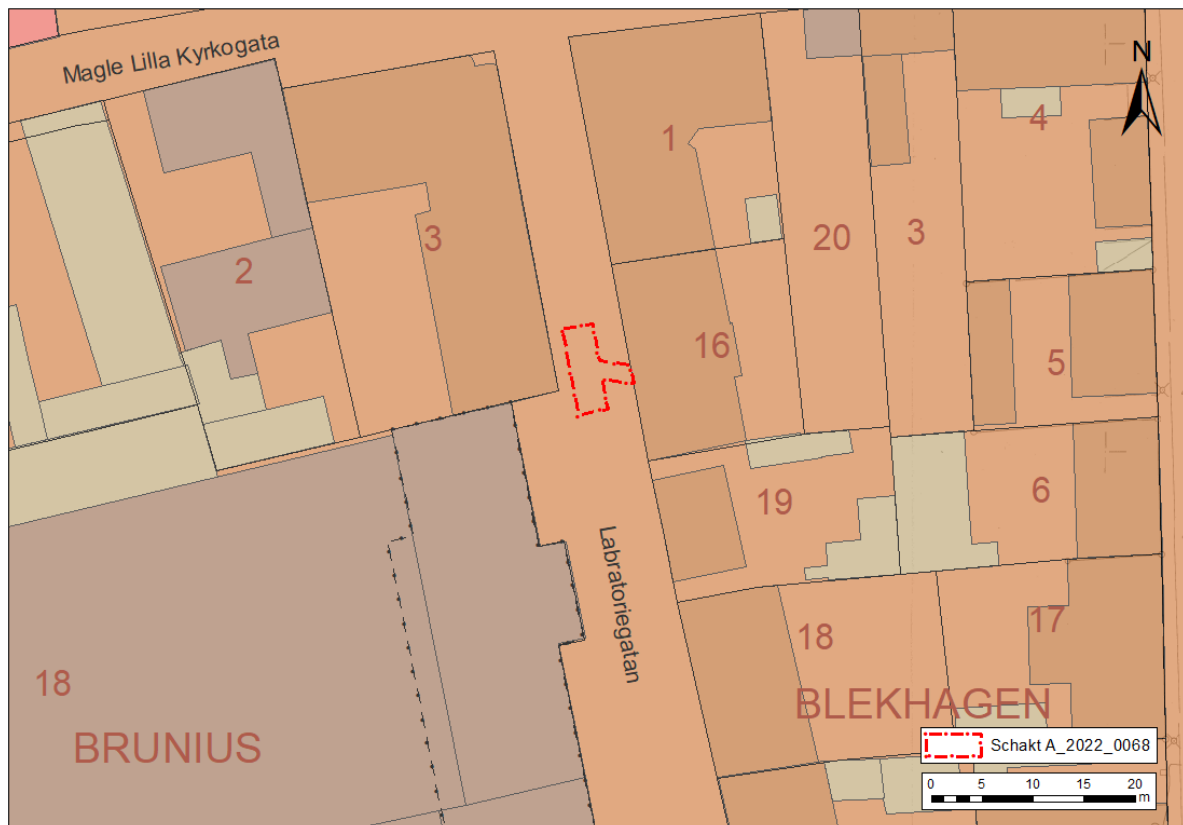
I samband med nedläggandet av en kabel inom Lundagård fattade Länsstyrelsen beslut att Kulturen skulle genomföra en arkeologisk schaktningsövervakning. Ett 1,40x2,00 meter stort schakt grävdes till ett djup av 0,60 meter (figur 6). De upptagna massorna bestod av grus som troligen deponerats i modern tid som fyllnad under en tidigare schaktning år 2006. Inga intakta äldre kulturlager påträffades.

Tidsperiod: 2022-08-23
Fälttimmar: 1 h
Fältarkeolog: Imelda Bakunic Fridén
Yta: 2,80 m²
Volym: 1,70 m³
Digitala foto: 2
Ritningar: -
Fynd: -

Laboratoriegatan

Fornlämningsmiljö

Laboratoriegatan ligger i den östra delen av området för Lunds medeltida stad. Gatan är av medeltida ursprung, men har fått sitt namn efter det kemiska laboratorium som uppfördes i kvarteret Maria Magle under 1860-talet. Väster om gatan ligger kvarteret Brunius som under medeltiden utgjordes av hagar, gårdar och vikarieresidens, och var långt in på 1800-talet glesbebyggt (Bevaringskommittén 1983:37, Andrén 1984:76). I öst gränsar gatan till kvarteret Blekhagen, som även det utgjordes av gårdar och vikarieresidens under medeltiden (Andrén 1984:76). Kvarteret tycks varit glesbyggt under 1600-talet då platsen användes som "blekhage", en gräsbevuxen äng där linneräcker lades ut för blekning (Bevaringskommittén 1983:30). Tidigare arkeologiska undersökningar i gatan har visat på en kulturlagermäktighet på omkring en meter.

Figur 7. Aktuellt schakt på Laboratoriegatan, visat mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021- 57, Kulturens projektnr. A_2022_0068

I samband med Krafringens Energi AB:s reparation av en läckande fjärrvärmekammare utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning. Schaktet togs upp i Laboratoriegatan och uppmättes till 8,50x3,00 meter i nordsydlig riktning (figur 7). Därtill grävdes ett ledningsschakt 2,50x3,00 meter stort in till kvarteret Blekhagen 16. Schaktens djup uppmättes till mellan 0,70–1,20 meter. De berörda massorna bestod främst av brun sand och grå makadam, vilka utgjordes av bärlager. På 0,60 meters djup påträffades även brungul lerig, siltig sand, vilket tolkades som återfyllning efter moderna markingrepp uppblandat med kulturjord. I schaktets västra del påträffades fjärrvärmeledningar som löpte i nord-sydlig riktning längst med gatan. Fjärrvärmeledningar var också dragna från dessa huvudledningar vidare in till fastigheten på kvarteret Blekhagen 16. Längs med schaktets östra långsida påträffades en vattenledning på 0,80 meters djup som löpte i nord-sydlig riktning. Schaktningsarbetet i Laboratoriegatan utfördes inom begränsningen för tidigare markingrepp som gjordes i samband med fjärrvärmegrävningarna år 2003 och kom därmed inte att påverka några medeltida kulturlager.

Tidsperiod: 2022-09-22 – 2022-10-14

Fälttimmar: 7 h

Fältarkeolog: Sebastian Boström

Yta: 32 m²

Volym: 32 m³

Digitala foton: 3

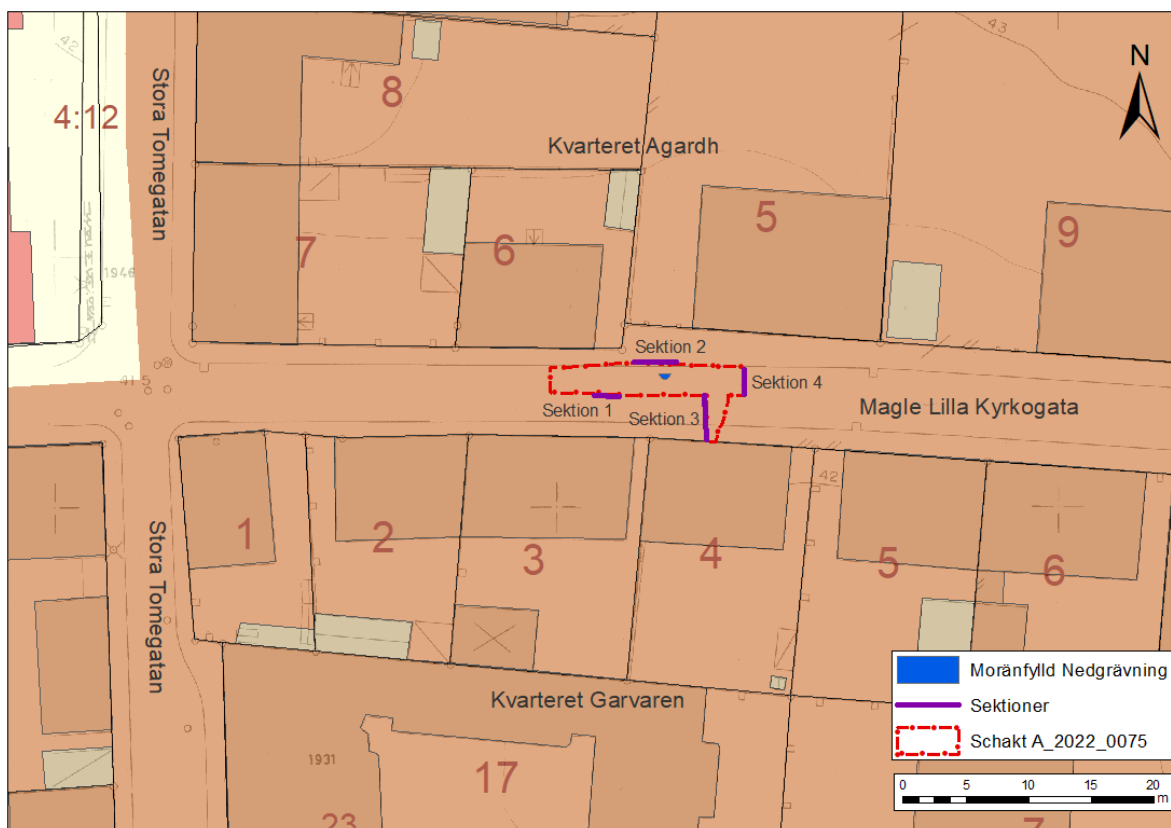
Ritningar: 1 planritning skala 1:20, 1 sektionsritning skala 1:20

Fynd: -

Magle Lilla Kyrkogata

Fornlämningsmiljö

Magle Lilla Kyrkogata är belägen i den östra delen av Lunds medeltida stad, och löper i öst/västlig riktning mellan kvarteret Döbeln och Östra Vallgatan. Gatan fick sitt namn efter Sankta Maria Magle kyrka, som under medeltiden låg på gatans norra sida. Kyrkan benämns för första gången i skrift år 1222 (Gardelin 2015:102). Efter reformationen på 1530-talet revs Sankta Maria Magle kyrka, men dess kyrkogård har brukats fram till år 1816 (Bevaringskommittén 1983:94). Gravar har påträffats så grunt som på omkring 0,40 meters djup (Ericsson 2011). Ovanpå den plats där kyrka och kyrkogård har legat, står idag en tegelbyggnad. Byggnaden uppfördes år 1863/1879 som ett kemiskt laboratorium för Lunds universitet (Bevaringskommittén 1983:99). Vid tidigare arkeologiska utgrävningar har spår efter både kyrkan och kyrkogården påträffats. Utöver kyrkans norra grundmur har även ett flertal gravar dokumenterats inom fastigheten (Ericsson 2011, Rönn 1998, Bakunic Fridén 2024b). Kvarteren Agardh och Garvaren som angränsar till Magle Lilla Kyrkogata var enligt kartmaterial från åren 1669, 1690 och 1783 glesbebyggda (André & Högstedt 1990:16ff, 33). Området kring Magle Lilla Kyrkogatas östra del var fram till 1800-talet gårdesmark.

Figur 8. Aktuellt schakt på Magle Lilla Kyrkogata 22 markerat i rött. Sektioner markerade i lila. Visat mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat, Magle Lilla Kyrkogata 22

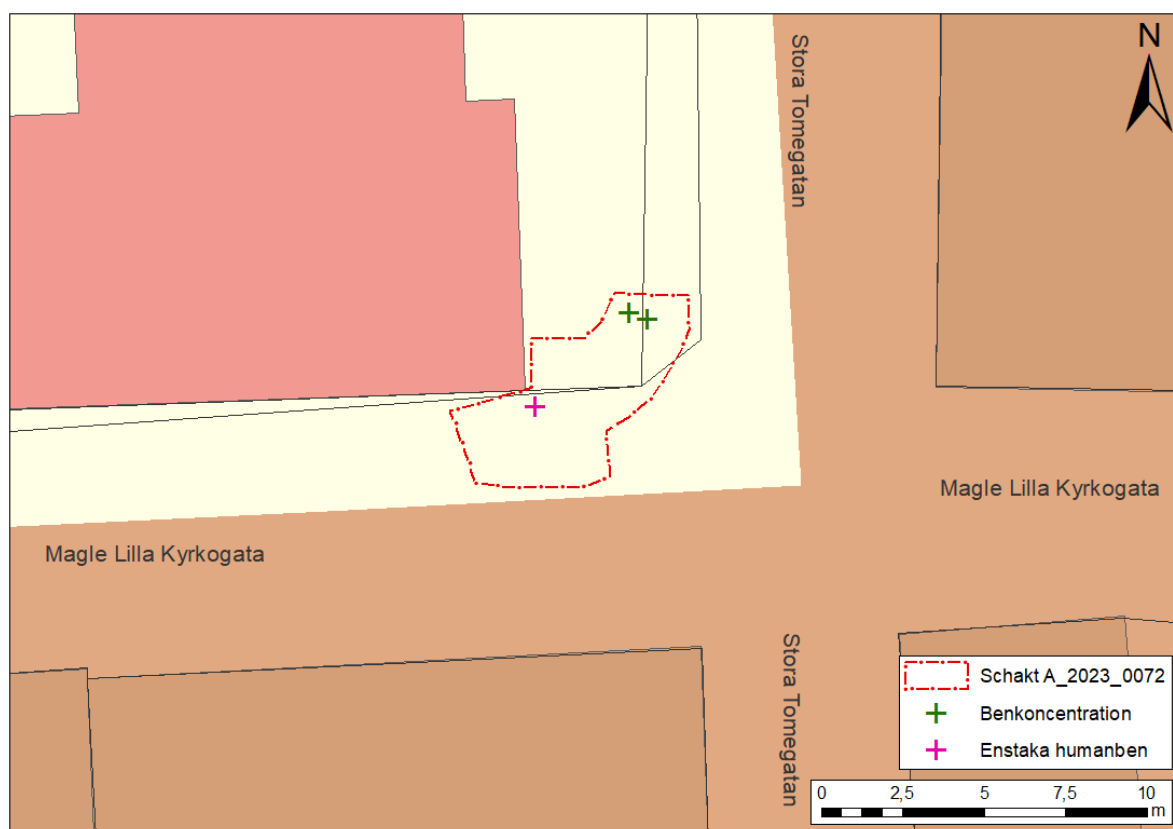
Lst. dnr. 431-44543-2021-63, Kulturens projektnr. A_2022_0075

I samband med en förlängning av fjärrvärmeledning och inkoppling till fastigheten Garvaren 4, utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning. Inom sträckningen av Magle Lilla Kyrkogata 22 grävdes ett 16x2 meter brett schakt (figur 8). Schaktets djup varierade mellan 1,50 meter invid den befintliga fjärrvärmeledningen i väster till 1,20 meters djup i resterande delen av huvudschaktet. I schaktet för tillkoppling till fastigheten var schaktet endast 1,00 meter brett och 0,80 meter djupt. I ansökan hade det efterfrågats att gräva till 1,00 meters djup, men vid schaktningen konstaterade Kraftringen att ytterligare 0,20 meter behövdes schaktas bort för att kunna anlägga ledningarna. Då ingen komplex stratigrafi observerats i botten gjordes bedömningen att det extra djupet var en mindre avvikelse.

I större delen av schaktet låg äldre marksten kvar direkt under dagens kullerstensläggning och längst med schaktet låg delar av äldre obrukbara ledningar kvar på olika djup. Mitt i schaktet utmed norra sektionen framkom ett utjämningslager, som lagts ut för den äldre stenläggningen. Därunder dokumenterades en nedgrävning, fylld med gul moränlera i botten från 0,90 meters djup. I nedgrävningens södra del låg tre 0,10–0,20 meter stora stenar på ett djup av 1,10 meter. Stenarna kan möjligen ha ingått i en äldre gatustenläggning.

I västra delen av schaktet dokumenterades ett brunt lerigt kulturlager i botten, från 1,10 meters djup, som tolkades vara ett äldre odlingslager. Halvvägs på sträckan österut i schaktet framkom istället ett kladdigt grått lerlager på botten innehållande flera linser av grå fin sand. Möjligen är det ett lager som bildats successivt där vatten stått eller att marken varit vattensjuk. Ritningar till sektionerna 1 och 4 finns bifogade i bilaga 1. Fynd av oglaserat lergods och ugnskakel framkom under schaktningen (bilaga 2).

Tidsperiod: 2023-01-17 – 2023-01-24
Fälttimmar: 20 h
Fältarkeolog: Linnea Lidh
Yta: 41 m²
Volym: 49 m³
Digitala foton: 4
Ritningar: 1 planritning skala 1:100, 4 sektionsritningar skala 1:20
Fynd: KM99777:1-2

Figur 9. Aktuellt schakt vid Magle Lilla Kyrkogata 12, med inmätta punkter där humanben har påträffats. Visat mot bakgrund av fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat, Magle Lilla Kyrkogata 12

Lst. Dnr. 44543-2021-27, Kulturens projektnr. A_2023_0072

I samband med att Krafringen Energi AB genomförde schaktningsarbeten under anmälningsplikt vid Magle Lilla Kyrkogata 12, påträffades humanben och Länsstyrelsen uppmärksammades därpå av Krafringen Energi AB:s personal. Kulturen kontaktades av Länsstyrelsen och genomförde därefter en okulär besiktning för att bekräfta att det var en grav. Humanben påträffades på ett djup av 1,00 meter i

det sydöstra hörnet av kvarteret Maria Magle (figur 9). I ansökan hade Krafringen angett ett schaktdjup på 0,80 meter och avvikelser på 0,20 meter kan vanligen anses vara ringa, men i detta sammanhang med schaktningsarbeten i en medeltida kyrkogård fick det konsekvenser i form av påträffade och skadade humanben.

Inom schaktet fanns kluster av moderna ledningar närbelägna lagret där kvarlevorna hade påträffats. Där fanns även en modern brunn. Ytan var mycket svårrensad på grund av de framkomlighetsproblem som ledningarna orsakade. Eftersom Krafringen ej hade för avsikt att gräva mer och ej heller ämnade ta bort några ledningar beslöt det, efter avstämning med länsstyrelsen, att benen skulle lämnas kvar. Benen mättes in och övertäcktes sedan med geotextil och lermassor (figur 10). Bland kvarlevorna kunde bland annat bäckenben, lårben och smalben identifieras. Benen var i skadat skick. Överkroppen återfanns ej vid okulärbesiktningen. Därmed hålls det för sannolikt att en skadad grav finns under ledningsklustret.

Figur 10. Koncentrationer av humanben påträffades under rörkluster i ett schakt på Magle Lilla Kyrkogata 12 i Lund. På bilden är benen övertäckta med geotextil och lera (blå pil). Området var fram till 1800-talet en del av Sankta Maria Magles kyrkogård. Byggnaden i bild konstruerades under 1860-talet efter att kyrkogården lagts ner. Fotografiet taget från sydöst.

Tidsperiod: 2023-12-12 – 2023-12-13
Fälttimmar: 2 h
Fältarkeolog: Aja Guldåker och Kristoffer Brink
Yta: 24 m²
Volym: 24 m³
Digitala foton: 12
Ritningar: -
Fynd: -

Kyrkogatan

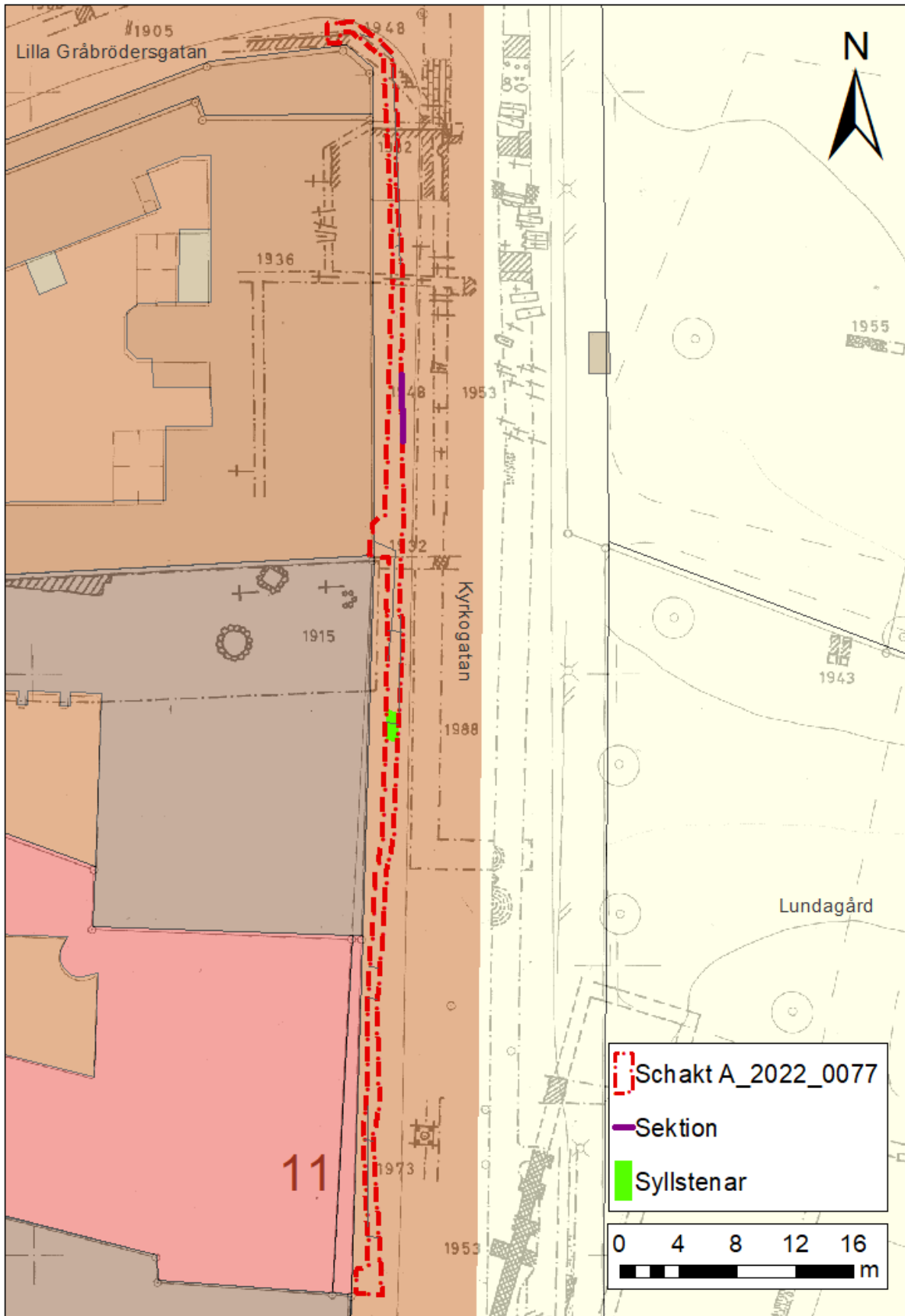
Fornlämningsmiljö

Kyrkogatan är belägen väster om domkyrkan och löper i nordsydlig riktning. Gatan övergår till Stora Södergatan i söder och till Bredgatan i norr. År 1702 anlades Kyrkogatan med utsträckning från Klostergatan till Lilla Gråbrödersgatan (Bevaringskommittén 1981:24). Tidigare var kvarteret Altona en del av Domkyrkoområdet. Altona, som idag är beläget väster om Kyrkogatan kan ha ingått i Lunds tidigaste bosättningsområde från slutet av 900-talet (Andrén 1984:27). Kvarteret har även utpekats som ett sannolikt läge för Lunds kungsgård, som under medeltiden var den danska kungens representationsgård och myntverkstad (Blomqvist 1951:39f). I kvarteret Altona har även Sankt Nicolaus kyrka stått fram till reformationen på 1530-talet då den revs. Ett flertal arkeologiska undersökningar har genomförts på Kyrkogatan. I de norra och södra delarna av gatan har ett flertal gravar påträffats, gravlagda kring Sankt Nicolaus kyrka i norr, och nära domkyrkan i söder. Murrester efter Sankt Nicolaus kyrka och Domskolans byggnader har påträffats. Även en knuttimrad brunn har dokumenterats i gatan (Kulturens LA-arkiv).

Genomförande och resultat

Lst. dnr. 431-44543-2021-64, Kulturens projektnr. A_2022_0077

I samband med nedläggning av nya fördelningskablar längs Kyrkogatans västra sida utförde arkeologer från Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning. Undersökningen berörde totalt cirka 100 kvm, ner till ett djup av 0,80 meter. Schaktbredden var 0,80 meter och totala längden på schaktet uppgick till 100 meter, varav 10 meter förlades på Lilla Gråbrödersgatan (figur 11). Schaktet förlades till trottoaren framför fastigheterna Altona 1, 2, och 11, och sträckte sig från ett elskåp på Lilla Gråbrödersgatans södra sida, österut mot Kyrkogatan, för att vika söderut längs den västra sidan av Kyrkogatan. På Kyrkogatan grävdes schaktet rakt söderut med mindre avvikelser för att undvika annan teknisk infrastruktur. Schaktet avslutades vid den södra delen av stadshuset, vid ett elskåp. Längs med sträckan grävdes schaktet in till ett tredje elskåp beläget i gränsen mellan adresserna Kyrkogatan 13 och 15. Kring elskåpen schaktades ett något större område upp, motsvarande cirka 1x1 meter.

Figur 11. Aktuellt schakts på Kyrkogatan markerat i rött. Sektion är markerad i lila och syllstenar är markerade i grönt. Visat mot Kulturens arkeologiska generalkarta, överlagt på fastighetskartan © Lantmäteriet.

Majoriteten av schaktet grävdes i områden för tidigare markarbeten. Moderna ledningar observerades i gatan vilket inkluderade fjärrvärme, både i kulvert och stickledning till fastigheter, äldre elkablar och telekabel. I några fall påträffades blandade kulturlager som var fuktiga, nästintill våta med mycket goda bevaringsförhållanden. En sektionsritning finns i bilaga 1. Lagren tolkades vara omdeponerade i samband med äldre markingrepp. I majoriteten av dessa områden kunde en kabel under glaserade tegelplattor dokumenteras på 0,80 meters djup, samma djup som vanligen utgjorde schaktbotten. I massorna påträffades rikligt med djurben, tegelfragment (både från mursten och tak), enstaka fragment av kritpipor och rödgodskeramik. Fragmenten var i omrörda kulturlager, vilket föranledde beslut att inte samla in dem. Tre större stenar, 0,40 meter i diameter tolkas vara en syllstensrad till en äldre byggnad. Stenarna observerades vid schaktbotten på 0,80 meters djup, 40 meter söder om korsningen Lilla Gråbrödersgatan-Kyrkogatan.

Tidsperiod: 2022-11-08 – 2022-11-11

Fälttimmar: 18 h

Fältarkeolog: Kristoffer Brink

Yta: 100 m²

Volym: 80 m³

Digitala foton: 16

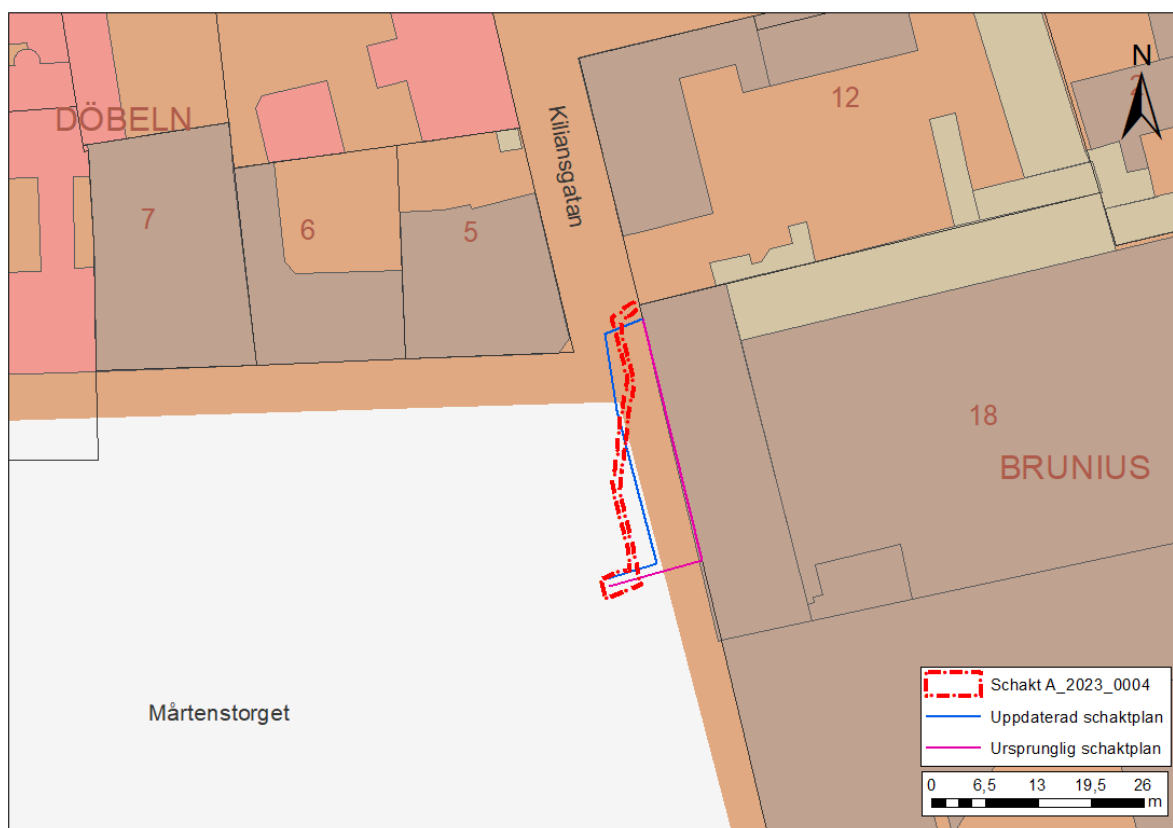
Ritningar: 1 sektionsritning skala 1:20

Fynd: -

Mårtenstorget

Fornlämningsmiljö

Mårtenstorget är beläget i den centrala delen av Lunds medeltida stadsområde. Söder om Mårtenstorget löper Östra Mårtensgatan, som under medeltiden ledde fram till Lunds östra stadsport. Platsens tidigmedeltida bebyggelse är endast känd arkeologiskt. Enligt Anders Andréns (1984:19, 79f) rekonstruktion av tomtindelningen i Lund omkring år 1500, hör Mårtenstorget och det som idag är kvarteret Döbelns södra del, till tomt nr 83:3. Torget anlades under 1840-talet för kreaturshandel, men var innan dess en stor sammanhängande tomt. Ett antal arkeologiska undersökningar har genomförts på torget. År 1997 påträffades lämningar efter en tidig bebyggelse på Mårtenstorgets östra del och som daterades till tidigt 1000-tal (Johansson Hervén 2001:8). Lämningar efter husbebyggelse från 900–1000-talet dokumenterades även i Mårtenstorgets sydöstra hörn under en arkeologisk förundersökning år 2022 och en slutundersökning år 2023 (Bakunic Fridén 2024a).

Figur 12. Aktuellt schakt på Mårtenstorget visat i rött mot fastighetskartan © Lantmäteriet. Schaktsträckningen avvek från den ursprungliga planen i syfte att följa en tidigare ledningsschakt och skydda fornlämningen från onödvändig skada.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021-82, Kulturens projektnr. A_2023_0004

En arkeologisk schaktningsövervakning genomfördes i samband med byte av kabel från en underjordisk transformatorstation i den östra delen av Mårtenstorget till den nordöstra hörnan av torget, intill fastigheten Brunius 18. Schaktet var 0,70 meter brett och 1,00 meter djupt med en total sträcka på 40 meter (figur 12). Vid inkopplingspunkterna, i båda ändarna av schaktet, var schaktet bredare och djupare, med en bredd på 2,50 meter i söder och 1,20 meter i norr.

Schaktningen i fält avvek från den sökta schaktsträckningen. Avsteget från det planerade ingreppet gjordes i samråd med Länsstyrelsen och genomfördes för att minimera ingreppet i fornlämningen. Genom den förändrade schaktsträckningen hölls ingreppet inom tidigare moderna ingrepp och följde tidigare kabeldragningar (figur 13). Enbart modernt tillförda fyllnadsmassor i form av grus, sand, makadam och gatubeläggning över äldre kablar exponerades i schaktet. Inga äldre kulturlager påträffades.

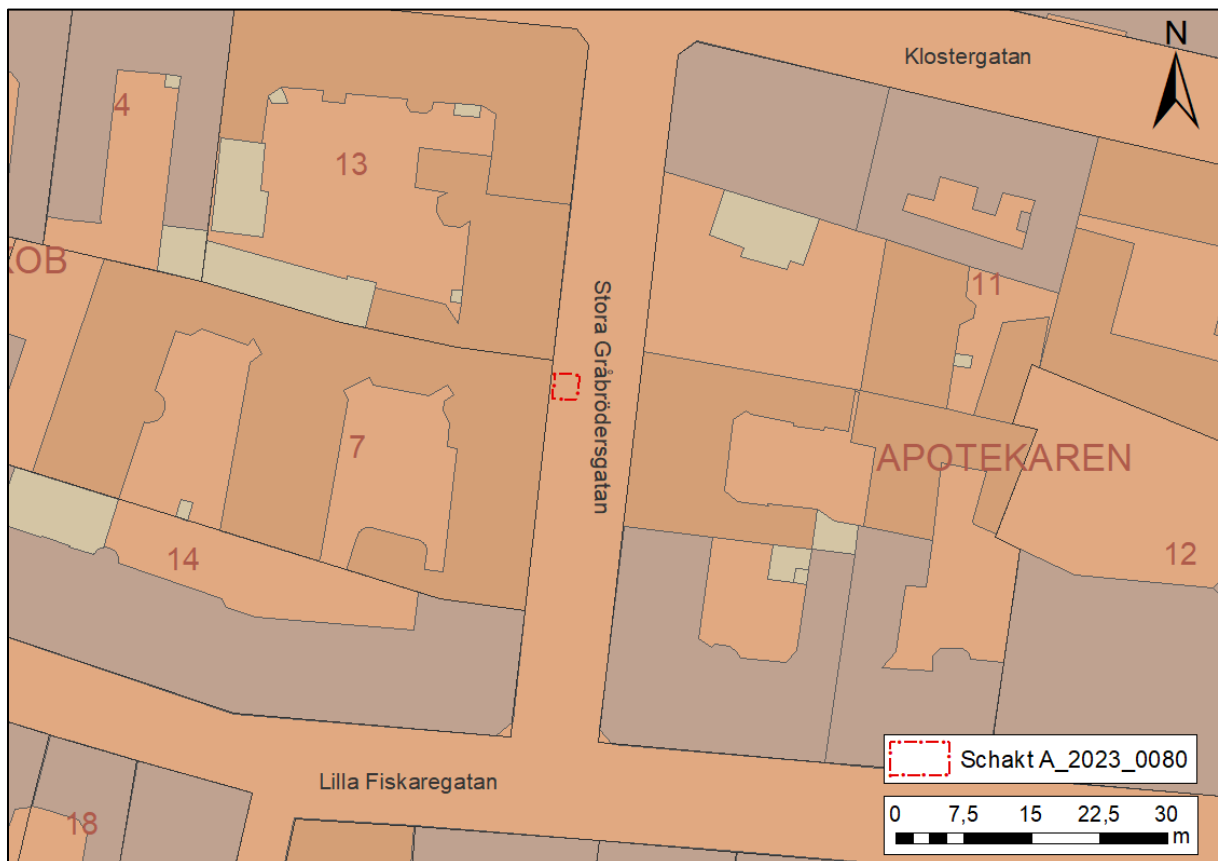
Figur 13. Översiktsbild över schakt på Mårtenstorget som visar dess utsträckning. Fotografi taget från sydväst.

Tidsperiod: 2023-01-30 – 2023-02-08
Fälttimmar: 6 h
Fältarkeolog: Kristoffer Brink, Linnea Lidh
Yta: 41 m²
Volym: 41 m³
Digitala foton: 6
Ritningar: 1 planritning skala 1:20
Fynd: -

Stora Gråbrödersgatan 3

Fornlämningsmiljö

Stora Gråbrödersgatan är centralt belägen i Lunds medeltida stadsområde. Gatan sträcker sig från Lilla Fiskaregatan i söder till Lilla Gråbrödersgatan i norr. Stora Gråbrödersgatan var en viktig del av stadens gatunät då den förband stadens norra och södra del. Gatan kantas av kvarteren Sankt Jakob och Gråbröder i väst, samt kvarteren Apotekaren och Altona i öst. Vid gatans västra del, i kvarteret Gråbröder, var ett franciskankonvent beläget från år 1238 fram till reformationen (Blomqvist 1951:185). Fram till 1700-talet var domkyrkoområdet och kvarteret Altona ett sammanhängande område (Bevaringskommittén 1981:24). Sankt Clemens kyrka var belägen i kvarteret Apotekaren vid Stora Gråbrödersgatans sydöstra del. När kyrkan grävdes ut på 1930-talet påträffades ett flertal gravar och en omgärdande mur. Under en ledningsschaktning år 1967 påträffades även en gatubeläggning av sten på Stora Gråbrödersgatans östra sida.

Figur 14. Aktuellt schakt på Stora Gråbrödersgatan visat i rött mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021-114, Kulturens projektnr. A_2023_0060

I samband med en akut vattenläcka i Stora Gråbrödersgatan genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning. Undersökningen omfattade ett schakt om cirka 3,00x2,00 meter, med ett djup av 1,35 meter (figur 14). De berörda massorna bestod främst av moderna bärlager av gatsten, gulbrun sand och grå makadam, med ett flertal ledningar och rör. Fjärrvärmeledningarna löpte i öst-västlig riktning från kvarteret Sankt Jakob 7 på 1,05 meters djup. I den västra schaktkanten fanns även en kulvert för fjärrvärmeledningarna.

Intakta medeltida kulturlager kunde iaktas i schaktväggarna vid ett djup av 0,65 meter under markytan. Två skikt av intakta äldre kulturlager dokumenterades i schaktets sydvästra sektion. Det övre kulturlagret bestod av lerig sand med rikligt fyndinnehåll av keramik och djurben. Lagret tycktes något omrört till karaktären, men var fuktigt och innehöll organiskt material som tyder på goda bevaringsförhållanden. Kulturlagret tolkades ha utgjort ett raseringslager. Möjligen har raseringslagret påförts under äldre tid som ett hårdgörande lager för en ovanliggande gata. Ingen äldre gatubeläggning påträffades, men en äldre stenläggning har tidigare dokumenterats 4 meter nordöst om schaktet. Ovan raseringslagret låg moderna bärlager.

På 0,75 meters djup påträffades ett äldre marklager (K2). Marklagret påträffades i södra, östra och norra sektionerna och bestod av mörk, kompakt och fet sandig lera innehållandes rikligt med keramik och ben, samt inslag av träflis och träpinnar. Lagret var fett, fuktigt och hade rikligt förekomst av organiskt material med goda bevaringsförhållanden. Både i södra och östra schaktväggarna påträffades rundade stenar i lagret, med storleken 0,10–0,20 meter, utan någon tydlig struktur (figur 15). Stenarna tolkades ha varit en del av en äldre markbeläggning.

Tio fynd samlades in, varav ett var ett järnfynd (bilaga 2). De övriga var nio var skärvor av keramik. Djurben observerades i schaktväggen, men samlades inte in. De insamlade fynden antyder datering mellan 1400–1800-tal utan distinktion mellan lagren. Ett kärnfragment dateras till 1200–1400-tal.

Tidsperiod: 2023-09-19
Fälttimmar: 4 h
Fältarkeolog: Imelda Bakunic Fridén
Yta: 6 m²
Volym: 8 m³
Digitala foton: 15
Ritningar: 1 planritning, skala 1:400
Fynd: KM99672:1-4

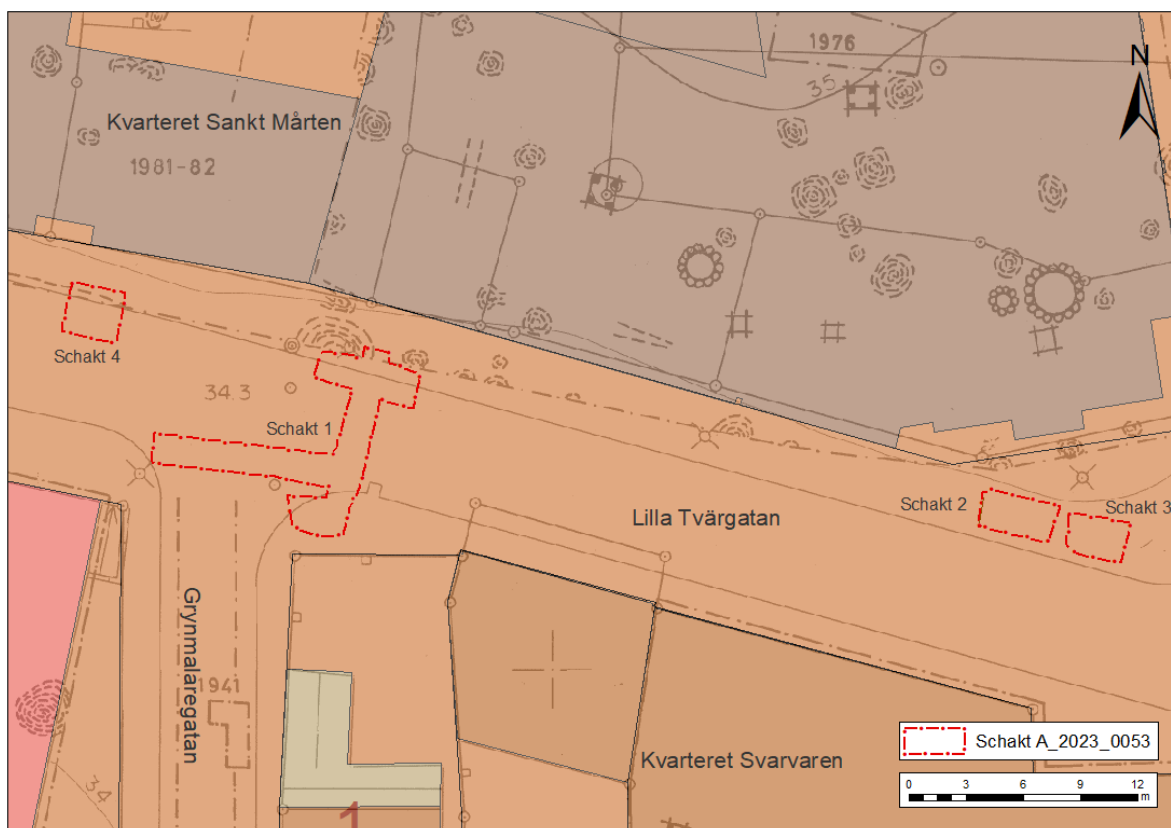
Figur 15. Östra schaktväggen med ett äldre marklager (K2) synligt. Två stenar fanns i lagret, markerade med blå pilar. Fotografi taget från väst.

Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan

Fornlämningsmiljö

Lilla Tvärgatan är belägen i den södra delen av Lunds medeltida bebyggelseområde. Gatan ingick i stadens medeltida gatunät och tros inte ha förändrats markant sedan den upprättades. Tillsammans med Stora Tvärgatan hade gatorna en gemensam fortsättning mot stadsvallen i öster (Bevaringskommittén 1980:16). Under 1600–1700-talen bestod denna stadsdel av odlade lyckor och trädgårdar där ett fåtal gårdar låg. Under 1700-talets senare del började bebyggelsen växa och kom vid slutet av 1800-talet att bli ett av Lunds mest tätbebyggda område (Bevaringskommittén 1980:16). Närliggande kvarter inkluderar Sankt Mårten, Glambeck och Galten norr om gatan, kvarteren Svarvaren, Grynmalaren, Toppen och Murgrönan längs gatans södra kant. Kvarteret Sankt Mårten är beläget längs med Lilla Tvärgatans norra sida. Kvarteret har fått sitt namn från Sankt Mårtens kyrka som var belägen i området fram till reformationen. Större utgrävningar har genomförts i området, inte minst i kvarteret Sankt Mårten där en kyrkogård med kyrka och tidigmedeltida hus har dokumenterats. Även ett flertal stenskodda och knuttimrade brunnar har påträffats (Karlsson 2007). Ett stort fyndmaterial bestående av bearbetat ben och horn har påträffats i området, vilket tyder på att det har funnits kammakeriverkstäder i kvarteret under 1000- och 1100-tal (Ryding 1990:54ff).

Figur 16. Aktuella schakt på Lilla Tvärgatan markerade i rött. Visat mot Kulturens arkeologiska generalkarta, överlagt på fastighetskartan © Lantmäteriet. Schakten förlades till ett område i närheten av kända arkeologiska lämningar. I norr, inom kvarteret Sankt Märten finns ett flertal dokumenterade gropar och brunnar markerade.

Genomförande och resultat

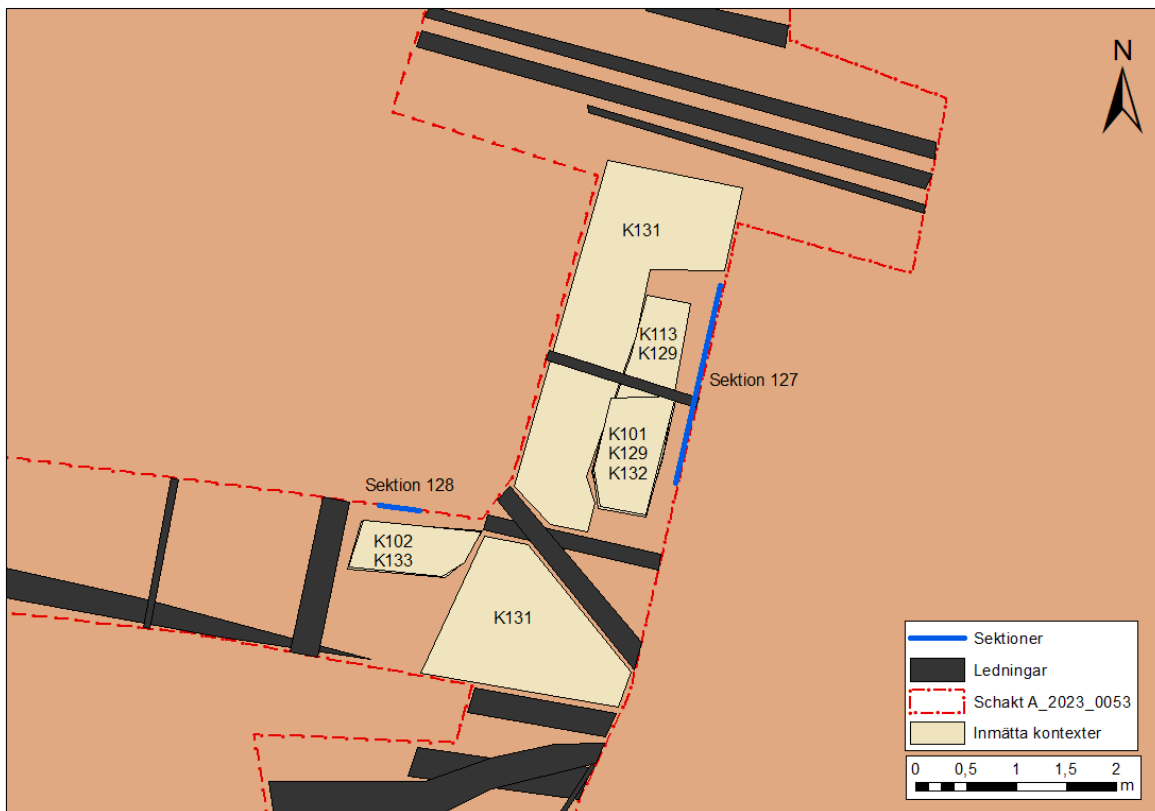
Lst. Dnr. 431-44543-2021-110, Kulturens projektnr. A_2023_0053

I samband med Krafringen Energi AB:s omläggning av fjärrvärmeledning, i korsningen Lilla Tvärgatan och Gynmalaregatan, genomförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning. Sammanlagt grävdes fyra schakt. Schakt 1 grävdes i Lilla Tvärgatan och uppmätte 20 meter i längd och 1,50 meter i bredd (figur 16). Två mindre schakt togs upp i öster, schakt 2 och 3, vilka omfattade 2,00x3,00 meter respektive 2x4 meter. Ytterligare ett mindre schakt, schakt 4, som omfattade omkring 2,60x3,00 meter grävdes väster om schakt 1. Schaktdjupet uppgick till mellan 1,10 till 1,60 meters djup. Schakt 2–4 innehöll enbart grus och sand då de var placerade inom tidigare grävda fjärrvärmeschakt. Dock framkom omrörda kulturlager i de södra schaktväggarna i schakt 2 och 3 från omkring 0,50 meters djup. Inom schakt 4 framkom enbart sand och grus där en fjärrvärmekammare grävdes fram och lyftes bort.

I schakt 1 dokumenterades schaktdjupet till 1,20 meter. Den västra delen av schaktet grävdes till 1,60 meters djup för att undvika befintliga ledningar som låg i vägen för de nya. Ett flertal äldre kulturlager påträffades i detta schakt (figur 17). De övre fyllnadsmassorna bestod av sand, grus och omrörda kulturlager (K131). På två ytor framkom intakta äldre kulturlager i form av högmedeltida gatubeläggningar från 0,90 meters djup. Det översta av de äldre kulturlagren bestod av ett tjockt humöst lager med nedbrutna grenar och pinnar som tolkades vara resterna av en rustbädd (K132). Under

rustbädden, på 1,10 meters djup, framkom en stenläggning som utgjordes av 0,15 till 0,30 meter stora stenar (K101, K102, K113). Under stenläggningen låg ytterligare ett lager med rustbädd från 1,25 meters djup (K129). Den äldre gatubeläggningen fortsatte utanför schaktets begränsning både åt norr och öster. Morän påträffades centralt i schakt 1 på ett djup av omkring 1,30 meter.

Ett makrofossilprov togs ur rustbädden och visade på ett rikt material av olika oförkolnade fröer, utöver det dominerande materialet av ris- och stråmaterial som själva rustbädden var uppbyggd av (K129, PM130, bilaga 3). En stor del av fröerna kom från ogräs, så som brännässla och svinmålla, men även mycket frukter från pors. Porsen var vanlig vid ölbrygging under tidig medeltid, fram tills den på 1200-talet ersattes av humlen. I provet förekom även nötter samt grenar och blad från pors, vilket utgjorde avfall från bryggeri. Ur makrofossilprovet skickades material in på ^{14}C -analys, som gav en datering till år 1024–1157 e.Kr. Kal 2σ (bilaga 4).

Figur 17. Schakt 1. Dokumenterade kulturlager på Lilla Tvärgatan markerade i beige färg. Sektioner markerade i blått. Visat mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Tidsperiod: 2023-09-25 – 2023-10-23

Fälttimmar: 18 h

Fältarkeolog: Linnea Lidh och Imelda Bakunic Fridén

Yta: 60 m²

Volym: 78 m³

Digitala foton: 18

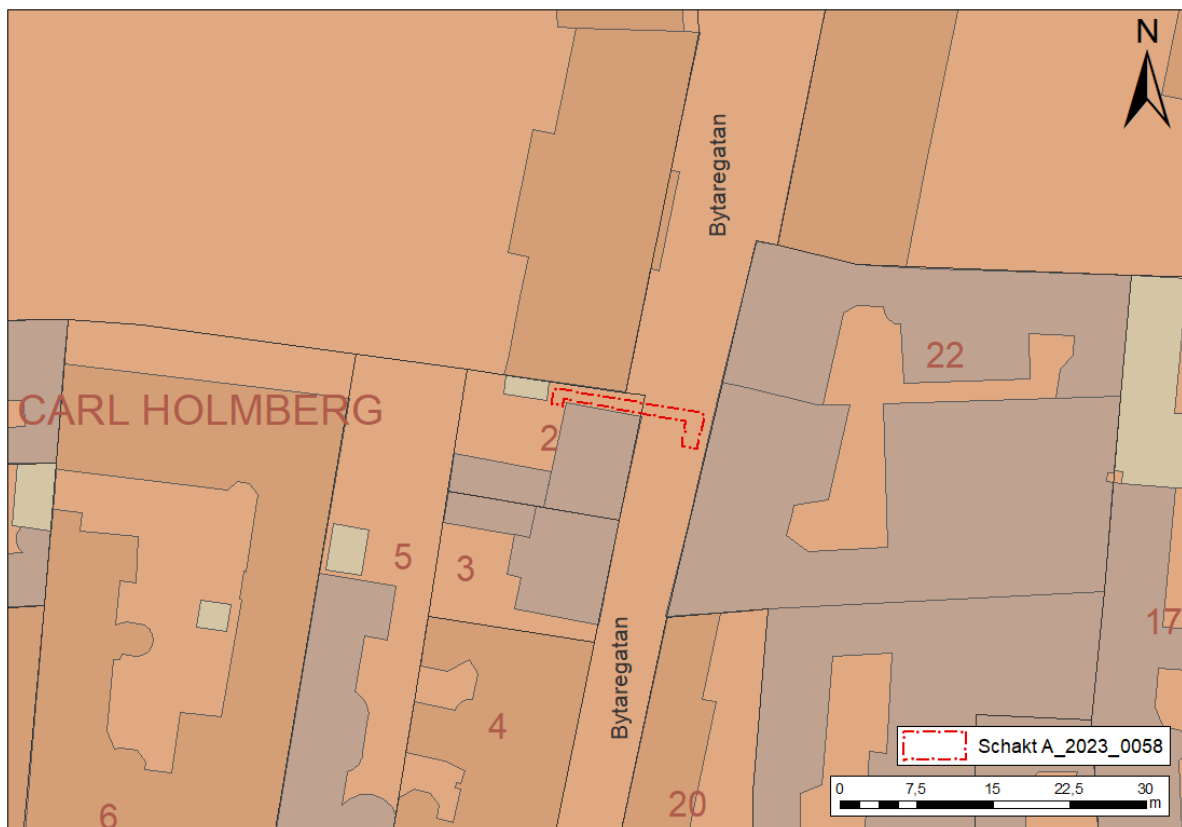
Ritningar: 2 planritningar skala 1:100, 1 planritning skala 1:20, 2 sektionsritningar skala 1:20

Fynd: KM99684:1-3

Bytaregatan 5

Fornlämningsmiljö

Bytaregatan är belägen mellan kvarteret Carl Holmberg i väst, och kvarteret Gråbröder i öst. Dagens kvarter Bytarebacken fick sitt namn från den hästbyttartomt som var belägen på platsen under 1700-talet (Bevaringskommittén 1981:56). Gatan är utlagd efter reformationen över den nedlagda Sankt Jakobs kyrka och under decennierna efter 1800-talets mitt ändrades gatan från enklare bakgata till en fullt bebyggd stadsgata. Innan 1800-talet svängde gatan runt Sankt Jakobs kyrka, vilken stått på platsen när gatan ursprungligen upprättades (Andrén 1984:115). Under arkeologiska utgrävningar i kvarteret Carl Holmberg och på Bytaregatan år 1941 och år 1959 har ett flertal gravar tillhörande Sankt Jakobs kyrkogård påträffats (Kulturens LA-arkiv). Även en murrest som kan ha tillhört kyrkans absid dokumenterades under en ledningsgrävning på 1940-talet i Bytaregatan. Öster om Bytaregatan låg Franciskanerordens konvent, vilket har belagts arkeologiskt vid mindre utgrävningar i kvarteret Gråbröder år 1909 och år 1948. Sju gravar och murrester dokumenterades mindre än 20 meter öster om gatan som kan ha tillhört konventet (Kulturens LA-arkiv).

Figur 18. Aktuellt schakt på Bytaregatan, markerat i rött, visat mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Genomförande och resultat

Lst. Dnr. 431-44543-2021-113, Kulturens projektnr. A_2023_0058

Med anledning av att Krafringen Energi AB byggde ut Lunds fjärrvärmenät utförde Kulturen en arkeologisk schaktningsövervakning inom fastigheten Carl Holmberg 2 och i Bytaregatan. Schaktet grävdes för att tillkoppla byggnaderna på fastigheten Carl Holmberg 2 till fjärrvärmenätet. Arbetet utfördes i fastighetens norra del, i öst-västlig riktning och vidare österut i gatusträckningen (figur 18). Schaktet uppmättes till en omfattning av 19 kvadratmeter och hade ett djup mellan 0,70–1,20 meter.

Inom fastigheten Carl Holmberg 2 nedgick schaktdjupet till 0,70 meter under befintlig marknivå. De uppschaktade massorna utgjordes av äldre kulturlager uppblandat med sentida raseringsmassor, innehållande modernt avfall som burkar, glas och plast. På ett djup av 0,70 meter framkom ett vattenledningsrör i plast.

I den del av schaktet som grävdes i gatumark påträffades återfyllningsmassor i det moderna ledningsschakt, bestående av gulbrun sandig lera och finkornig sand. Ingen morän påträffades under arbetet.

Tidsperiod: 2023-10-18 – 2023-10-19

Fälttimmar: 6 h

Fältarkeolog: Sebastian Boström

Yta: 19 m²

Volym: 17 m³

Digitala foton: 10

Ritningar: -

Fynd: -

Slutsatser

Totalt inkom 46 samrådsbegäran inom ärendet, där Kulturen i Lund har av Kraftringen Energi AB delgivits information om schaktningsarbeten för el, fjärrvärme, fjärrkyla, gas, signalkabel och stadsnät inom fastigheten Innerstaden 2:1 m.fl., fornlämning L1988:5459/RAÅ Lund 73:1.

Länsstyrelsen prövade i samband med samråd om arbetet rymdes under beslutets villkor och bedömde att tio arkeologiska undersökningar, i form av schaktningsövervakning, skulle genomföras. Ytterligare ett fall, som inledningsvis föll under anmälningsplikt, ledde till en akut besiktning i fält.

Flera av ingreppen genomfördes i anslutning till äldre ledningsdragningar med äldre omgrävda kulturlager och fyllnadsmassor. Vid 5 av 10 schaktningsövervakningar framkom äldre kulturlager samt anläggningar som rustbädd och stendläggningar. Vid en akutbesiktning dokumenterades ett kyrkogårdslager innehållandes en grav.

Tabell 1. Resultat

Fastighet	Resultat
Nygatan/Sankt Måns 1	Schaktdjupet nedgick till 0,65 meter. Äldre kulturlager påträffades som tolkades vara gärdesmark innan år 1862 i samband med att Nygatan anlades.
Tomegapsgatan 12	Schaktdjupet nedgick till 0,50 meter. Endast moderna fyllnadslager påträffades i schaktet.
Kyrkogatan/Lundagård	Schaktdjupet nedgick till 0,60 meter. Endast moderna fyllnadslager kunde observeras i schaktet.
Laboratoriegatan	Schaktdjupet nedgick till 1,20 meter. Endast moderna fyllnadslager kunde observeras i schaktet.
Magle Lilla Kyrkogata 22	Schaktdjupet nedgick till 1,20 meter. I schaktet påträffades äldre kulturlager från 0,90 meters djup. Bland lagren dokumenterades äldre odlingslager I schaktets botten fanns en igenfylld nedgrävning med tre stenar lagda ovanpå.
Kyrkogatan	Schaktdjupet nedgick till 0,80 meter. I schaktet påträffades syllstenar och omrörda äldre kulturlager.
Mårtensstorget	Schaktdjupet nedgick till 1,00 meter. Endast moderna fyllnadslager påträffades i schaktet.
Stora Gråbrödersgatan 3	Schaktdjupet nedgick till 1,35 meter. Intakta äldre kulturlager dokumenterades från 0,65 meters djup. Ett tolkades vara hårdgörande grund för en gata. Det undre lagret dokumenterades som äldre marklager.
Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan	Schaktdjupet nedgick till 1,60 meter. En högmedeltida gatusträckning påträffades på Lilla Tvärgatan. Två lager av nedbruten rustbädd delades av en stendläggning. Det understa lagret kunde dateras med hjälp av ¹⁴ C-analys till högmedeltid, år 1024–1157 A.D.
Bytaregatan 5	Schaktdjupet nedgick till 1,20 meter. I schaktet påträffades enbart omrörda kulturlager vilka återdeponerats i tidigare ledningsschakt.
Magle Lilla Kyrkogata 12	Schaktdjupet nedgick till 1,00 meter. I schaktet påträffades ett kyrkogårdslager innehållande humanben från en grav.

Schaktningarna för fjärrvärme, el, med flera har skapat tillfälle för undersökning och dokumentation av Lunds äldre stadslager. Dokumentationen har bidragit till ökad kunskap om Lunds historia, kulturlagerstatus, kulturlagermäktighet samt omfattningen av tidigare utschaktning i Lunds stad.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-44543-2021
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2021_0106
Trakt/kvarter/fastighet	Innerstaden 2:1 m.fl
Kommun	Lunds stad och kommun
Län	Skåne
Typ av exploatering	Fjärrvärme, fjärrkyla, gas, el, signalkabel och stadsnät
Uppdragsgivare	Kraftringen Energi AB
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning, besiktning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Aja Guldåker, Imelda Bakunic Fridén, Krister Käm Tayanin, Kristoffer Brink, Linnea Lidh, Sebastian Boström
Fältarbetstid	2022-05-03 – 2023-12-13
Fälttid, arkeolog, tim	88 h
Yta, m²	341 m ²
Kubik, m³	350 m ³
Fyndmaterial	KM99207:1, KM99672:1–4, KM99684:1–3, KM99777:1–2. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen
Ritning, dokumentation	9 st A3 ritfilm: 8 sektionsritningar skala 1:20, 5 planritningar skala 1:100, 3 planritningar skala 1:20, 1 planritning skala 1:400. Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	98 digitala fotografier
Analyser	¹⁴ C-analys, makrofossilanalys
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under respektive fastighetsbeteckning.

Referenser

André, Annika & Högstedt, Christina. 1990. Kartornas Lund: 1580-talet till 1950. *Gamla Lund, årsskrift 72*. Lund.

Andrén, Anders. 1984. Lund, Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. *Medeltidsstaden 56*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museum, Stockholm.

Bakunic Fridén, Imelda. 2024a. Innerstaden 2:1, Mårtenstorget. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk undersökning & schaktningsövervakning 2023. *Kulturmiljörapport 2024:5*. Kulturen, Lund.

Bakunic Fridén, Imelda. 2024b. Kv Maria Magle 6, Lund. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021–2023. *Kulturmiljörapport 2024:11*. Kulturen, Lund.

Bevaringskommittén 1980. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram Vårfru rote*. Bevaringskommittén, Lund.

Bevaringskommittén 1981. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram Clemens och Drottens rotar*. Bevaringskommittén, Lund.

Bevaringskommittén 1983. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram Krafts rote*. Bevaringskommittén, Lund.

Blomqvist, Ragnar. 1951. *Lunds historia 1. Medeltiden*. Gleerup, Lund.

Boström, Sebastian. 2023. Kulturen 4, Lund. Fornlämning L1988:5459/Lund 73:1, Lund, Skåne län. Arkeologisk slutundersökning, schaktningsövervakning och kontroll 2021. *Kulturmiljörapport 2023:2*. Kulturen i Lund.

Ericsson, Gertie. 2011. Kv Maria Magle 6, Lund. Arkeologisk förundersökning. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 389*. Kulturen, Lund.

Gardelin, Gunilla. 2008. Lunds medeltida stad. Arkeologiska förundersökningar 2003–2005. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 320*. Kulturen, Lund.

Gardelin, Gunilla. 2015. *Kyrkornas Lund*. Kulturen, Lund.

Guldåker, Aja. 2020. Kv Kulturen 4-8. RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2019/2020. *Kulturmiljörapport 2020:36*. Kulturen, Lund.

Johansson Hervén, Conny. 2001. Mårtenstorget i Lund. Arkeologisk undersökning 1997. En kulturhistorisk redogörelse. *Arkeologiska rapporter från Lund, nr 21*. Kulturen, Lund.

Karlsson, Mattias. 2007. Kv. S:t Mårten 28, Lund. Arkeologiska undersökningar 1981–82. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 300*. Kulturen, Lund.

Ryding, Otto. 1990. Kammakeri under två sekler. *Kulturens årsbok 1990*. Kulturen, Lund.

Rönn, Viveka. 1998. Kvarteret Maria Magle, Lund. Arkeologisk förundersökning 1998. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 71*. Kulturen, Lund.

-

Kulturens LA-arkiv
Kulturens LB-arkiv

Bilagor

1. Plan- och sektionsritningar

2. Fyndregister

3. Makrofossilanalys

Jens Heimdahl, Statens historiska museer, Arkeologerna.

4. ^{14}C -analys

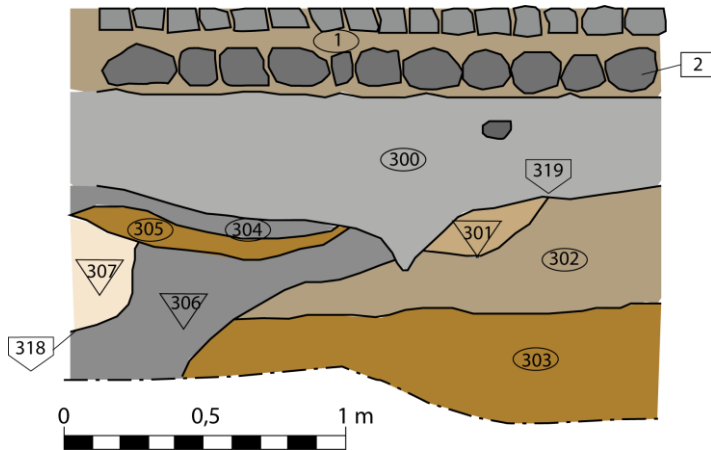
Melanie Mucke, Ångströmlaboratoriet/Tandemlaboratoriet, Uppsala Universitet.

Bilaga 1, Plan- och sektionsritningar

Magle Lilla Kyrkogata 22, Lst. dnr. 431-44543-2021-63. Kulturens projnr: A_2022_0075.

Sektion 1, sett mot syd.

Kontextbeskrivning

1 – Gråbrun, grusig sand. Bärlager.

2 – Kullerstenläggning.

300 – Grå, siltig, kompakt lera. Med inslag av grå sand, sten, tegel, träkol, tegelkross.

Nivelleringslager.

304 – Grå, kompakt lera. Med inslag av träkol och sandlinser. Raseringslager.

305 – Brun, kompakt silt. Med inslag av nedbrutet trä, kalkprickar, tegelkorss, träkol och aska.

Raseringslager.

307 – Brun, kompakt, siltig lera. Omblandad fyllning i kabelschakt.

318 – Nedgrävning för kabelschakt.

301 – Gråbrunflammig kompakt lera med sandiga inslag. Fyllning i nedgrävning.

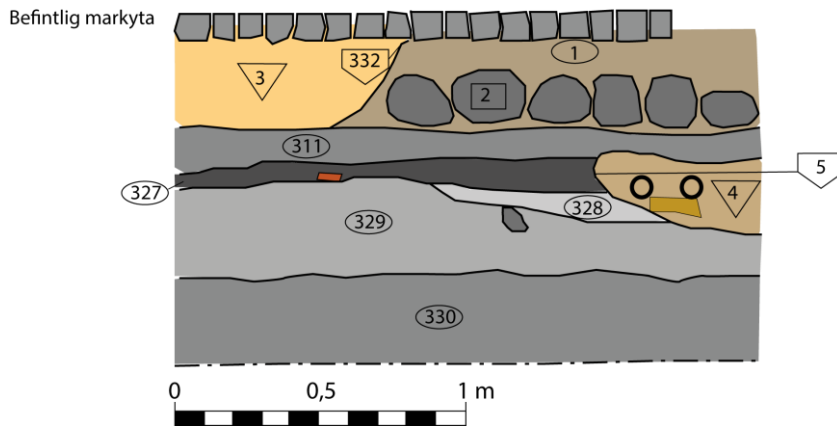
306 – Grå, kompakt, homogen lera. Inslag av träkol och tegelkross. Fyllnad i nedgrävning.

319 – Nedgrävning med rundad kant. Oklar funktion.

302 – Brungrå, kompakt lera med sandfläckar. Med inslag av tegelkross, träkol och småsten. Äldre marklager.

303 – Brun, kompakt, smetig, homogen lera. Inslag av träkol. Äldre odlingsjord.

Sektion 4, sett mot öst.

Kontextbeskrivning

1 – Gråbrun, grusig sand. Bärlager.

2 – Kullerstenläggning.

3 – Brungul, lucker sand. Fyllning i ledningsschakt.

4 – Brun, lucker sand. Fyllning i kabelschakt.

5 – Nedgrävning, kabelschakt.

332 – Nedgrävning, för ledningsschakt.

311 – Kompakt, grå lera. Med inslag av sten och djurben. Utjämningslager.

327 – Gråsvart, kompakt lera. Med inslag av djurben, tegel och träkol. Raseringslager, utlagt som nivellering.

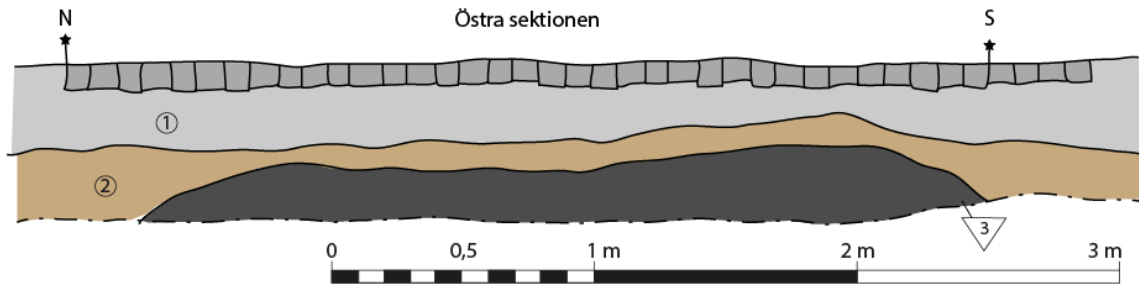
328 – Ljusgrå, kompakt, hård lera. Utjämningslager.

329 – Grå, kompakt, homogen lera. Med inslag av tegelkross, träkol, djurben och kalkprickar. Äldre marklager.

330 – Grå, kompakt, homogen, smetig lera med stora linser av fin ljusgrå sand. Äldre marklager, ackumulerat genom slamning.

Kyrkogatan, Lst. dnr. 431-44543-2021-64. Kulturens projnr. A_2022_0077.

Sektion 1, sett mot öst.

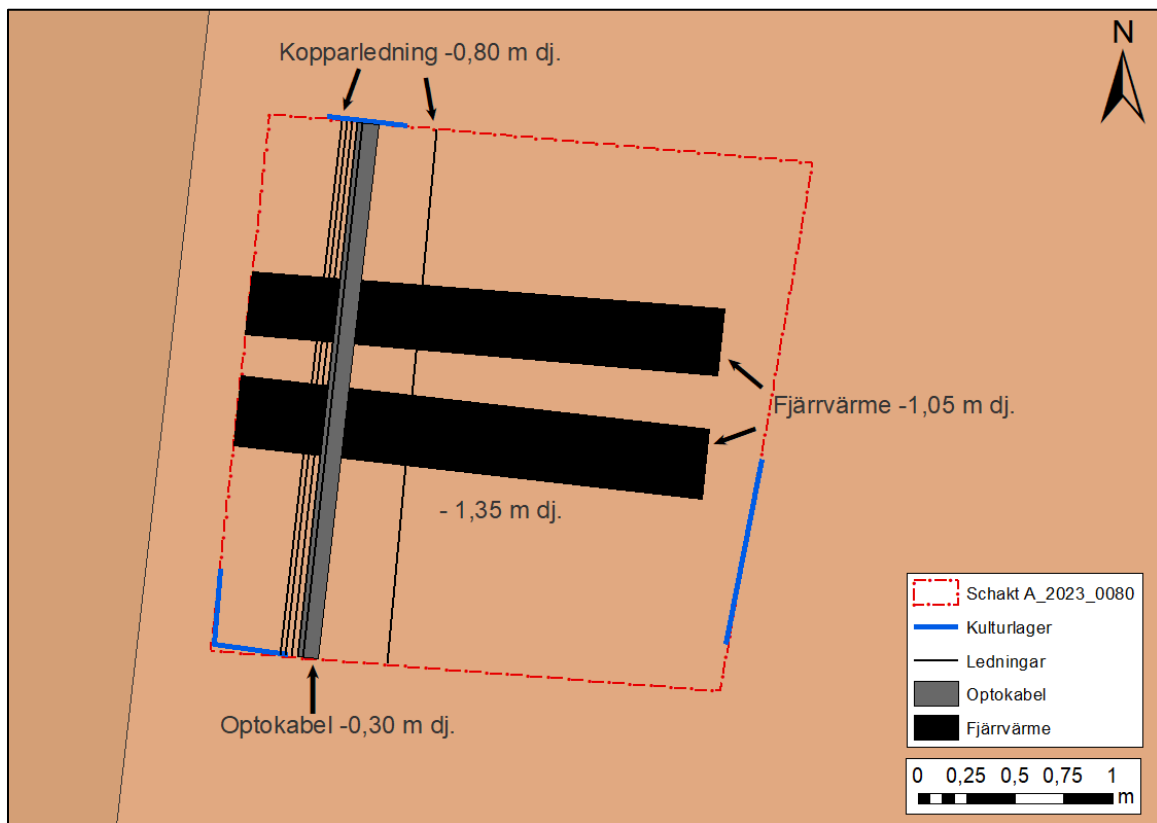
Kontextbeskrivning

1 – Grå, fuktig, homogen grus. Bärlager.

2 – Gulgrå, fuktig, homogen sand. Fyllnadslager i kabelschakt.

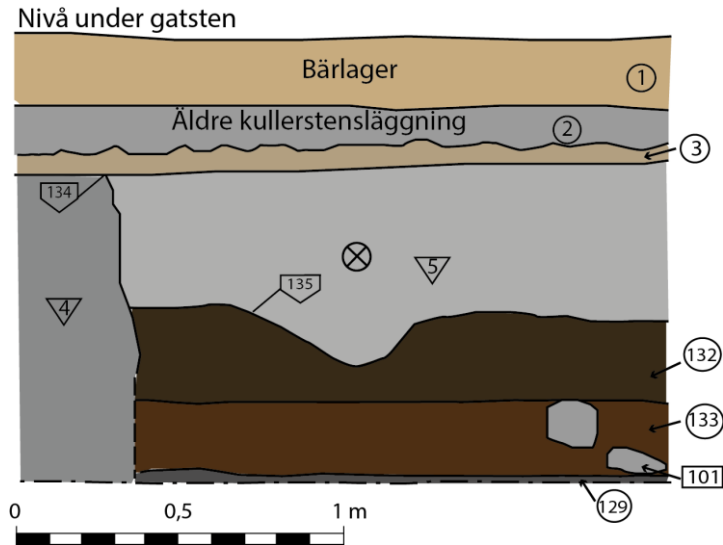
3 – Grå-svart, homogen, fuktig lersilt. Med inslag av träkol, rött tegel (både tak och murtegel), djurben och kritpipsfragment. Omrörda kulturlager som har återdeponerats.

Stora Gråbrödersgatan 3, Lst. Dnr. 431-44543-2021-63. Kulturens projnr: A_2023_0060.

Planritning över schakt 1 på Stora Gråbrödersgatan. Moderna ledningar och dokumenterade äldre kulturlager markerade. Visas mot fastighetskartan © Lantmäteriet.

Sektion 127 sett mot öst.

Kontextbeskrivning

1 – Sand. Bärlager.

2 – Kullerstensläggning.

3 – Brungrå, kompakt lera. Tolkas vara utjämningslager för kullerstensläggning, 1800-tal.

4 – Grå, kompakt lera. Med inslag av sten, tegel och ben. Fyllnadsmassor i nedgrävning 134.

134 – Nedgrävning, ledningsschakt.

5 – Grå, kompakt lera. Med stort inslag av blå och gul moränlera. Omblandade fyllnadsmassor i ledningsschakt.

135 – Nedgrävning, ledningsschakt.

132 – Svartbrun, humöst, fuktigt lager med träflis och kvistar. Enstaka träkolsprickar. Mer brunt och humöst mot botten. Mycket ben och horn från slaktavfall. Tolkas vara resterna av nedbruten rustbädd/äldre gatulager.

101 – Stora naturstenar för stenläggning i gata. Tolkas vara medeltida.

133 – Brunsvart humöst fuktigt lager med mycket grenar/pinnar. Tolkas vara nedbruten rustbädd under stenläggning. Medeltid.

129 – Grå sand. Äldre marklager.

Bilaga 2, Fyndregister

KM99207

Nygatan/Sankt Måns 1, Lst. Dnr. 431-44543-2021-19, Kulturens projnr. A_2022_0010.

Fyndnr	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt, g	Typ	Del	Kommentar	Kontext
KM99207:1	Keramik	Kärl	2	14	Yngre rödgods	Buk	2 fragment med grön glasyr, 2 fragment med brun/brungul glasyr.	Kontext 201
KM99207:1	Keramik	Fat	1	32	Yngre rödgods	Botten	Dekor: ränder. Brun och gul glasyr.	Kontext 201
KM99207:1	Keramik	Kärl	1	1	Vitgods	Buk	Ljusbeige glasyr.	Kontext 201
KM99207:1	Keramik	Kopp	1	16	Porslin	Mynning	Guldfärgade och bruna ränder.	Kontext 201
KM99207:1	Keramik	Fat	1	7	Fajans	Botten		Kontext 201
KM99207:1	Keramik	Kärl	1	5	Fajans	Buk	1 fragment med blåvit dekor. 1 fragment helvitt.	Kontext 201

KM99672

Stora Gråbrödersgatan 3. Lst. Dnr. 431-44543-2021-114, Kulturens projnr. A_2023_0060.

Fyndnr	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt, g	Typ	Del	Kommentar	Kontext
KM99672:1	Keramik	Kruka	1	35	Lergods oglaserat	Botten Buk Mynning	Rödgods med glasyrstänk på utsidan. Flera mindre hål för upphängning. på insidan av mynningskanten.	K1. Påträffat i den södra sektionen vid -0,38 meters djup.
KM99672:1	Keramik	Kruka	2	48	Yngre rödgods	Buk	1 med grönbrun glasyr, 1 med orangebrun glasyr.	K1. Påträffat i den södra sektionen vid -0,38 meters djup.
KM99672:1	Järn		1	21			Avförd.	K1. Påträffat i den södra sektionen vid -0,38 meters djup.
KM99672:2	Keramik	Kärl	1	47	Rödgods, oglaserat	Buk		K2. Påträffad i norra sektionen vid -0,52 meters djup.
KM99672:3	Keramik	Fat	1	6	Yngre rödgods	Mynning	Randig, gul dekor.	K2. Påträffad i norra väggen vid -0,95 meters djup.
KM99672:3	Keramik	Fat	1	4	Yngre rödgods	Buk	Randig, gul dekor.	K2. Påträffad i norra väggen vid -0,95 meters djup.
KM99672:3	Keramik	Kärl	1	6	Äldre rödgods	Mynning	Brun glasyr.	K2. Påträffad i norra sektion -0,95 meters djup. stora.
KM99672:4	Keramik	Stekpanna	1	41	Yngre rödgods	Handtag	Glasyrstänk finns.	K2. Södra sektionen, vid 1,10 meters djup.
KM99672:4	Keramik	Trebensgr yta	1	45	Yngre rödgods	Fot	Grönaktig glasyr på insidan.	K2. Södra sektionen, vid 1,10 meters djup.
KM99672:4	Keramik	Kruka	1	11	Yngre rödgods	Mynning	Brun glasyr.	K2. Södra sektionen, vid 1,10 meters djup.

KM99684

Lilla Tvärgatan/Grynmalaregatan, Lst. dnr. 431-44543-2021-110. Kulturens projnr. A_2022_0053.

Fyndnr	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt, g	Typ	Del	Kommentar	Kontext
KM99684:1	Keramik	Trebensgryta	1	5	Yngre rödgods	Buk		Kontext 131
KM99684:1	Keramik	Trebensgryta	4	183	Yngre rödgods	Fot		Kontext 131
KM99684:1	Keramik	Trebensgryta	1	44	Yngre rödgods	Skaft	"EN" är ristat på handtagets översida.	Kontext 131
KM99684:2	Keramik	Trebensgryta	1	8	Yngre rödgods	Buk		Kontext 133
KM99684:3	Järn	Spik	1	7				Kontext 132
KM99684:3	Järn	Kniv	1	9		Blad	Eneggad.	Kontext 132
KM99684:3	Horn	Hantverksspill	1	4			Sågad på två sidor.	Kontext 132

KM99777

Magle Lilla Kyrkogata 22. Lst. dnr. 431-44543-2021-63, Kulturens projektnr. A_2022_0075.

Fyndnr	Material	Sakord	Antal frag.	Vikt, g	Typ	Del	Kommentar	Kontext
KM99777:1	Keramik	Kärl	1	6	Lergods oglaserat	Buk	Oglaserat rödgods.	Kontext 306
KM99777:2	Kakel	Ugnskakel	1	42	Rumpkakel		Grön glasyr. Hörnbit från rektangulär kakelpanna.	Kontext 327

Bilaga 3, Makrofossilanalys

Makrofossilanalys av Jens Heimdahl, Statens historiska museer, Arkeologerna.

Analys av jordprover från Lilla Tvärgatan/Grynmalaren, Lund

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2024-02-01

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen längs Lilla Tvärgatan/Grynmalaren, (Projekt A_2023_0053), insamlades ett jordprov för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Provet insamlades från en rustbädd under en stenläggning i Lilla Tvärgatan.

Målsättningen med analysen har varit att försöka se spår av aktiviteter som bedrivits och miljöer som existerat på platsen. I uppdraget ingick också att välja ut material för ¹⁴C-datering.

Metod och källkritik

Provets volym mättes vart efter det preparerades genom flotation och våtsiktades i siktare med minsta maskstorlek 0,25 mm. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 6–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts. Fröer och frukter har räknats till antal.

De provtagna lagren definierats med skarpa kontakter mot angränsande strata vilket visar att den postdepositionella bioturbationen varit begränsad, och i detta fall försumbar. Materialet bedöms huvudsakligen ligga *in situ* sedan övergivandet och eventuell omlagring av material har således skett innan depositionstillfället.

Analysresultat

I resultattabellen har fragmenterade material som inte är förkolnade fröer och frukter kvantifierats enligt en grov relativ skala om en till tre prickar, där en prick ● innebär förekomst av enstaka (ca 1–5) fragment i hela provet. Två prickar ●● innebär att materialet är vanligt – att det hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. Tre ●●● prickar innebär att materialet kan sägas dominera provet, att man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellen.

De olika växtarterna har grupperats i tafonomisk-ekologiska grupper som bedöms relevanta för sammanhanget, till exempelvis "äng", "ogräs" och "insamlade". Ängsväxter representerar i dessa sammanhang i allmänhet spår av stalldynga och utgör spår av de foder som kreaturen utfodrats med. Under kategorin "insamlade" återfinns många bär som i dessa kontexter ofta kommer från latrinavfall. Notera att indelningen i dessa kategorier egentligen är heterarkisk och att en och samma art skulle kunna återkomma i flera grupper samtidigt. Arten smultron är till exempel här listad bland insamlade bär, men den kan också förekomma i såväl ängs- som ogräsmiljöer.

Lilla tvärgatan/Grynmälaren		PM	130
Lund 2023_0053		SL	129
			Rustbädd
Analyserad vol. I			1,9
Fragm. material	Förkolnade växter	Träkol	•
	Vedartade växter	Obränt träflis och bark	•
		Pinnar/kvistar/knoppar	•••
	Örtartade växter	Fragment och strån, örtartade växter	•••
	Tröskningsavfall	Halm	•
	Köksavfall	Porsblad, kvistar, hängen ♀♂ (<i>M. gale</i>)	••
Oförkolnade frukter/fröer			
Äng	Gråstarr-typ	<i>Carex canescens</i> -type	4
	Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -type	1
	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -type	4
	Hundstarr-typ	<i>Carex nigra</i> -type	4
	Småsäv	<i>Eleocharis/Scirpus</i> spp.	1
	Älgräs	<i>Filipendula ulmaria</i>	1
	Brudbröd	<i>Filipendula vulgaris</i>	1
	Ängsfryle	<i>Luzula cf. multiflora</i>	8
	Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>	3
Ängsruta	<i>Thalictrum flavum</i>	1	
Ogräs	Gåsört	<i>Argentina anserina</i>	3
	Hönsarv	<i>Cerastium cf. fontanum</i>	22
	Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>	4
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type	50
	Vildlin	<i>Linum catarticum</i>	43
	Pilört	<i>Persicaria laphatifolium</i>	2
	Trampört	<i>Polygonum aviculare</i>	7
	Blodrot	<i>Potentilla erecta</i>	1
	Revsörblomma	<i>Ranunculus repens</i>	13
	Bergskräppa	<i>Rumex acetocella</i>	51
	Nattskatta	<i>Solanum nigrum</i>	1
	Våtarv	<i>Stellaria media</i>	12
	Brännässla	<i>Urtica dioica</i>	125
Eternässla	<i>Urtica urens</i>	15	
Insamlat	Smultron	<i>Fragaria vesca</i>	3
	Åkermynta	<i>Mentha arvensis</i>	4
	Pors	<i>Myrica gale</i>	81
	Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	1
Möjlig odlat	Oxtunga	<i>Anchusa officinalis</i>	1
	Bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	1
	Malva (ospec.)	<i>Malva</i> sp.	1

Diskussion

För datering valdes 20 frukter av pors. Dessa frukter bedöms i detta sammanhang vara samtida. De daterades till perioden 1024–1157 e.Kr. 2σ

Det organiska materialet i provet var välbevarat och förekom i stor mängd. Innehållet speglar överlag den typiska medeltida stadsmiljö vi brukar se spår av i Lund. Just detta prov dominerades främst av ett ris- och stråmaterial med rika inslag av ogräs och ängsväxter som nässlor, mållor, skräppor och vildlin. Detta material verkar utgöra själva rustbädden

Bryggeriavfall

Provet innehöll också rikligt med avsilat bryggeriavfall i form av porsnötter, samt en del kvistar och blad av pors. I Lund dominerar porsen vanligen i äldre bryggeriavfall, fram till 1200-talet då den succesivt ersätts av humle. Mönstret känns igen från övriga Danmark. Dateringen av porsnötterna stärker detta intryck. Ytterligare en växt som kan ha använts i detta sammanhang är älggräs, men endast en frukt påträffades och tolkningen är därför mycket osäker.

Bryggeriavfall har ofta en tafonomi som mycket annat hushållsavfall. Det gavs till kreatur, främst svin, och kom så småningom att hamna på gödselstackar och vida gödsel så småningom i odlingsjord. I detta sammanhang finns inga starka indikationer på spår av trädgårdsmaterial, men några av ogräsen, oxtunga, bolmört och malva, kan ha odlats som medicinalväxter i en örtagård.

Referenser

Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen

Bilaga 4, ^{14}C -analys

^{14}C -analys av Melanie Mucke. Ängströmlaboratoriet/Tandemlaboratoriet, Uppsala Universitet.

UPPSALA
UNIVERSITET

Ängströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ängström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2024-01-18

Jens Heimdahl
Statens Historiska Museer
Arkeologerna
Instrumentvägen 19
126 53 HÅGERSTEN

Resultat av ^{14}C datering av makrofossil från A_2023_0053, Lilla Tvärgatan, Lund, Skåne. (p 5679)

Förbehandling av makrofossiler:

- 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
- 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratorn förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

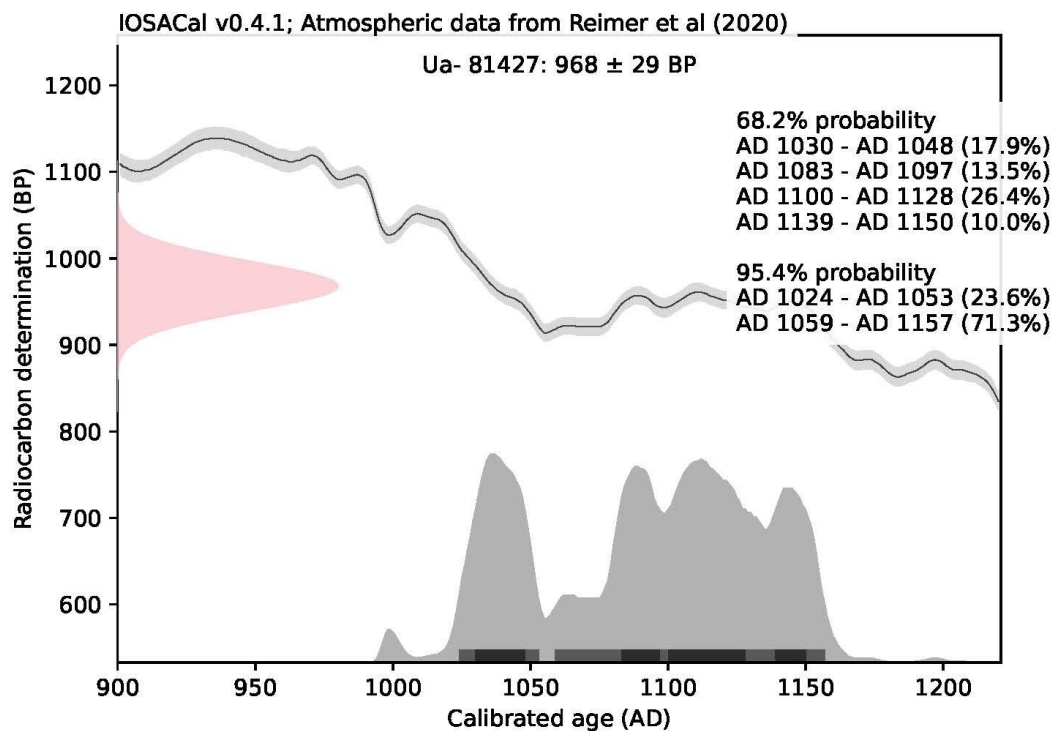
Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-81427	Lilla Tvärgatan PM 130	-27,6	968 ± 29

Med vänliga hälsningar

Melanie Melanie Mucke
2024.01.18
Mucke 12:46:36 +01'00'

Melanie Mucke/Daniel Primetzhofer

Kalibreringskurvor

2024

- 2024:1 Kv Domkyrkan 1, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll år 2022–2023. Gertie Ericsson & Aja Guldåker.
- 2024:2 Häglinge kyrka, Hässleholms kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2023 – 2024. Carita Melchert.
- 2024:3 Innerstaden 2:1, Stortorget, Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015. Gertie Ericsson med bidrag av Jens Heimdahl.
- 2024:4 Grynmalaren 37, Lund. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning och schaktningsövervakning 2023. Linnea Lidh.
- 2024:5 Innerstaden 2:1, Mårtenstorget. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning & schaktningsövervakning 2023. Imelda Bakunic Fridén.
- 2024:6 Fossesholm herregård. Vestfossen, Øvre Eiker kommune, Buskerud Fylke, Norge. Trädgårdsarkeologisk undersökning 2022–2023. Aja Guldåker.
- 2024:7 Universitetet 1, Kungshuset. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459 Lunds stad och kommun, Skåne län. Schaktningsövervakning 2023. Sebastian Boström & Gertie Ericsson.
- 2024:8 Innerstaden 2:1, Laboratoriegatan. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2023. Linnea Lidh
- 2024:9 Innerstaden 2:1 m.fl., Lund. Fornlämning L1988:5459/RAÄ Lund 73:1. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2022–2023. Generellt tillstånd – Kraftringen Energi AB. Henrik Bernro.